

NÉPLAP

AZ MDP HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

XII. ÉVFOLYAM, 155. SZÁM

ÁRA: 50 FILLÉR

1955. JÚLIUS 3., VASÁRNAP

Mai számból:

Súlyos börtönbüntetésre ítélték a Ládagyár kártevőit (2. oldal) — Fótay Máté nagy szomorúsága (3. oldal) — Párt és pártépítés: A káderátcsoporthoz néhány tapasztalata (4. oldal) — Délutáni délutánig (5. oldal) — Rádióműsor (6. oldal) — Díszírhelyet kapott... (7. oldal) — A Néplap keresztretvény versenye (8. oldal) — Sport (8. oldal)

KOMBÁJNVEZETŐK! Rajtakok a megye szeme!

(B. M.) Hajdú-Bihar megye földjein már megkezdtek az aratás az őszi árpa táblákon. Kattognak az aratógépek, s itt-ott már munkába lépett egy-egy arató-cseplőgép is. Az egykei, pocsi, piszpadányi, derecskei géppálmásokról már elindultak a földekre az arató-cseplőgépek, hogy meggyorsítsák a gabona betakarítását.

Az elkövetkező napokban megkezdődik megyénkben a búza aratása. Itt lesz nagy feladata az arató-cseplőgépeknek, a gabonacsata nehezítésére. A mi megyénkben a magyar mezőgazdasági gépgyártás büszkeségeiből 126 arató-cseplőgép indul munkába. Hatalmas teljesítményre képesek ezek a gépek. Nagyban segítik a mezőgazdasági dolgozókat a gabonabetakarítás igen nehéz munkájában. Ezekkel az arató-cseplőgépekkel egyszerre végezhető el az aratás és a cséplés. Ez azt jelenti, hogy a levágott gabonát nem kell kézzel kőtni, keresztbe rakni, asztalra hordani, onnan visszahordani, cséplőgépekbe adagolni, kicséplni, aztán a gabonát zsákolni és úgy rakni, kamarába hordani a búzát.

Nagy idő- és munkaerő-megtakarítást jelent tehát az arató-cseplőgép. Lényegesen kevesebb a szempergés, mert nem hordják, dobálják anynyiszor a kéréket. Nagyon fontos a munkájuk, különösen a mostani erős nyarat tekintve, amikor a léptenyomon beköszöntő zivatarok fenyegetik a gabonát.

Az aratást végző gép ahogy halad a levágott rendek mellett, ugyanakkor már hordható is a kicséplést gabona az arató-cseplőgéptől. Oriási előnyt jelent ez a gyorsaság. A legkevesebb számítás szerint is holdanként 50 kilogrammal csökken a szemvesztés. Egy arató-cseplőgép 70 ember fáradságos munkáját végzi el a gabonabetakarításnál. Ilyen sok az előnye az arató-cseplőgépnek és mégis vannak területek Hajdú-Biharban, ahol idegenkednek az arató-cseplőgéptől. Egyesek nem vetnek számot magukkal, nem nézik az időt és a munkaerő megtakarítást, hanem jórészt ellenséges elemek és a maradiak kifogásaira hallgatva, arról sopánkodnak, hogy az arató-cseplőgép még kissé nedvesen vágja a gabonát — éppen azért, hogy ne peregen a szem — és az ilyen gabonát még tisztítani, szárítani kell, úgy kerülhet csak a raktárba.

Hát, először is azt kellene figyelembe venni, hogy ha megfelelően és idejében előkészítik az arató-cseplőgép szerűjét, akkor igen kevés gondjuk lesz a gabona szárítására. A megyében éppen a napokban szerelték át egy cseplőgépet. Ötletes újítás alkalmazásával, ventilátorok nemcsak tisztítja, hanem szárítja is egyben az arató-cseplőgépektől odahordott búzát. Géppálmásaink alkalmazni fogják ezt az újítást, melynek segítségével lényegesen meggyorsul az arató-cseplőgépek búzájának tisztítása és szárítása. Az akadékoskodóknak tehát már nincs igazuk, már megvan a módja, hogyan könnyítsék meg éppen a gép segítségével a búza szárítását, tisztítását.

A debreceni határban az elmúlt esztendőben több termelősövetkezetben azért húzódoztak az arató-cseplőgép munkájától, mert a gép hatalmas kockákba, magamögött hagyta a tarlón a learatott búza szalmáját, A

szalma betakarítása bizony munkát jelent. Vannak, akik ettől a kis munkától húzódozva, vonakodnak az arató-cseplőgép alkalmazásától, elfelejtve a gép sok-sok előnyét. A Nádudvari Géppálmáson már megtalálták a módját annak, hogyan lehet gyorsan és jól is letakarítani a tarlóról az arató-cseplőgépek után maradt sok-sok szalmát. Ötletes és igen könnyen mindenütt alkalmazható újítással az univerzál traktorok segítségével egy-kettőre letakarítható a földetől a szalma. Nem akadályozza tehát a tarlótisztítás munkáját sehol.

Az arató-cseplőgépekkel szemben táplált idegenkedések tehát semmiféle elfogadható alapja nincs. A géppálmások dolgozóinak, a mezőgazdasági szakembereknek ezekben a napokban egyik fontos feladata legyen, hogy leküzdjék a még itt-ott tapasztalható ellenállást és a meggyőző, felvilágosító szó erejével elérjék, hogy a megye minden arató-cseplőgépének elegendő szerződése legyen, s a gépek a gabonacsata idején teljes kapacitással dolgozzanak. Most még az a helyzet, hogy 25 arató-cseplőgépnek nincs eladott szerződése. El kell érni, hogy ezek a gépek is teljes erővel dolgozhassanak.

Ahhoz azonban, hogy Hajdú-Biharban az arató-cseplőgépekkel táplált idegenkedést gyökeresen felszámoljuk, szükséges az arató-cseplőgép vezetői kifogástalan munkája. Ha látják a jó munkát: ez a legmeggyőzőbb agitáció a maradiakkal szemben.

A Központi Vezetőség és a Minisztérium határozata a termésátlagok növelése mellett igen fontos feladatul tűzte ki, hogy a gabonát a legmegfelelőbb időben és a legkisebb szemvesztéssel betakarítsuk be. Ennek a határozatnak a végrehajtását szolgáljuk azzal, ha a megye területén nem lesz egyetlen olyan heverő arató-cseplőgép sem és minden perccel kihasználva dolgoznak majd ezek a remek gépek.

Az arató-cseplőgépvezetőket Lévai Zsigmond, a Mezősasi Géppálmás arató-cseplőgépvezetője most versenyre hívta, hogy jó munkájukkal maradéktalanul biztosítsák minden területen az arató-cseplőgép becsületét, Lévai Zsigmond vállalta, hogy arató-cseplőgépével 250 holdon aratja le a búzát, 0,5 százalékos szemvesztéssel és 80 százalékos üzemanyag felhasználással.

A megye arató-cseplőgépvezetői a sor, hogy csatlakozzanak Lévai Zsigmond versenyéhez. Idejében és jó minőségben végezzék munkájukat. A megye arató-cseplőgép vezetői úgy üljenek a kormánykerék mellé, hogy érezzék: rajtuk van a megye szeme. Úttörői ők az új technikának, a sok-sok ezer embert nehéz munkától mentesítő gépeknek. Párt-szervezeteink a géppálmásokon, a termelősövetkezetekben, segítsék az arató-cseplőgép vezetőket, hogy minél több munkát végezhesenek. Jartsák éberen a munkavereny hatalmas előrelendítő erejét.

Az elmúlt esztendőben az ország legjobb arató-cseplőgép vezetői között a hajdú-bihariek is képviseltették magukat. Az idén se váliálnak kisebb szerepet a gabonacsatában. Jó munkájukkal segítsék elő, hogy Hajdú-Biharban a legkisebb szemvesztéssel, minél gyorsabban raktárakba kerüljön dolgozó népünk mindennapi kenyere,

Debrecenbe vezetik a Tisza vizét

Ülést tartott Debrecen Város Tanácsa

Debrecen Város Tanácsa szombaton igen fontos ülést tartott. Tárgyalták a város költségvetését és a soronlévő mezőgazdasági feladatokat, Először Gonda Lajos elvtársnak, a mezőgazdasági osztály vezetőjének beszámolóját hallgatták meg a tanácsagok.

A beszámoló részletesen foglalkozott Debrecen mezőgazdasági helyzetével, a termelősövetkezeti mozgalom fejlődésével. Ráfért a legsürgősebb feladatra, az aratási munka végzésére, szervezésére. A város határában 13 275 holdon kell a gabonát learatni. A Debreceni Géppálmásnak igen nagy feladata van abban, hogy minden segítséget megadjon az aratás, majd a cséplés gyors elvégzéséhez.

A debreceni határban 5160 holdon aratnak a termelősövetkezetek

A határban a termelősövetkezeti földek mindenki által elismerten magasabb termésigérnek, mint az egyénileg gazdálkodók földjei. Debrecen földjén 5160 holdon készültek már fel a termelősövetkezetek a gabonataratásra, s több szövetkezet földjén az őszi árpát már aratták is.

A város határában 8965 holdon kell elvégezni a tarlótisztítást és közvetlen aratás után 2000 holdon kell másodvetényt vetni, hogy az állatállományuk teliére legyen elegendő takarmányuk. A tarlótisztítás elvégzésére 40 erőgép tárcsával felszerelve készen áll.

A beszámoló részletesen foglalkozott azzal, hogy az állattenyésztés tekintetében Debrecenben nagy a lemaradás, különösen a szarvasmarhatenyésztés terén. Debrecen határában 4,8 holdra esik egy számszállat. Ez bizony nem sok. Tovább kell javítani az állattenyésztést. Hiba az, hogy a lötenyésztést fontosabbnak tartják a debreceniek a szarvasmarhatenyésztésnél. Sokkal több a ló, mint a szarvasmarha, pedig fordítva kellene lennie, mivel a város napi 31 ezer literes tejszükségletét a jelenlegi alacsony számú és gyenge tehénumyukra téhenállományával megoldani nem lehet. A jelenlegi állomány igen sok takarmányt fogyaszt s megdrágítja a mezőgazdasági termelést.

A maradiság több termelősövetkezetben érvényesül, ami abban jut kifejezésre, hogy állományukra hívatkozva nem alkalmaznak, bár olcsóbb és jobb, a gépi művelést a kellő mértékben.

Mesterséges megtermékenyítő állomást szerveznek Debrecenben

A beszámoló kiemelte, hogy az állatállomány szaporítása érdekében mesterséges megtermékenyítő állomást is létesítenek Debrecenben a jövő esztendőben. Ahhoz azonban, hogy a fejlődő állatállományt sikeresen fel tudják nevelni, meg kell tartani a takarmányalapról is kell gondoskodni, amit a silózsákból és a másodvetvények vetéséből teremtenek meg. Fontos feladat a város termelősövetkezeit tekintve, hogy lényegesen fokozzák a sertésenyésztést, Elő-

fordult az elmúlt esztendőben, hogy sülőkörben értékesítették az állatokat és lemondtak arról a jelentős jövedelemtől, amelyet az állatok meghizlalása révén elérhettek volna. Így okozott magának kárt a szepesi Új Élet, a bánki Rákóczi és a Haladás Termelősövetkezet is. A saját anyagi veszteségükön felül még sertésbeadási kötelezettségüknek sem tudtak határidőre eleget tenni.

A város nagy fejlődését bizonyítja a költségvetés

A mezőgazdasági osztály jelentése után a pénzügyi osztály részéről Szabó József, a pénzügyi osztály vezetője ismertette beszámolóját az 1954. évi számszámadásról és az 1955. évi költségvetésről.

A beszámoló kiderült, hogy az 1954-es esztendőben a város dolgozó népének anyagi, kulturális és szociális viszonyainak állandó emelésére 55 003 956 forintot irányoztak elő. Örömmel állapítható meg, hogy az 1950. évi 21 millió 250 516 forintos előirányzat mellett szemben tavaly már annál két és félszeresét irányozták elő.

A helyi utak karbantartására és felújítására 329, a mezőgazdasági és állattenyésztési feladatokra 220, szociális és egészségügyi célokra 550 százalékkal fordították többet, mint 5 évvel ezelőtt. Az öt évvel ezelőtti költségvetésben még csak alig néhány ezer forintot adtak a diákotthonokra, iskolai napközire otthonokra, tavaly azonban már több millió forintot volt a hozzájárulás.

Az életszínvonal emelkedését jelző adat még a következő: közvilágításra 50, közisztaságra 46, általános iskolai napközi otthonokra 400, bölcsődékre 12, anya- és csecsemővédelemre 13 százalékkal költöttek többet 1954-ben, mint 1950-ben.

Az 1955. évre összeállított költségvetés kerete, amelyet az Országgyűlés jóváhagyott, 83 370 210 forint.

Erdemes megjegyezni, hogy a tanácsok milyen arányban részesülnek ebből a keretből. A városi tanács kap 56 259 870 forintot. Az I. kerületi tanács 10 509 870, a II. kerület 8 849 400, a III. kerület 8 151 070 forintot.

Kulturális célokra 28 612 900 forint

A költségvetésből 16 millió forintos tétellel szerepel a vállalatok pénzelátása, 9 873 000 forintból pedig a népgazdasági beruházásokat dotálja a költségvetés. A mezőgazdasági alágazatra 2 millió 359 000, a városgazdálkodási célokra pedig 7 millió 974 000 forint jut.

Nagyon jellemző adata a költségvetésnek a kulturális ágazat szükségleteit bemutató keret. Az alsófokú oktatásra több mint 19 milliót, középfokú oktatásra közel 8 milliót. A húsz év előtti kapitalista városi költségvetés adatai szerint Kulturális kiadásokra a város költségvetésének összesen 12,18 százalékát fordították. Dolgozó népünk javára, amikor a dolgozó nép a hatalom, az évi költségvetési keretnek már 34 százalékát fordítjuk kulturális célokra.

ARATÁSI HIRADÓ

Újabb tíz községben megkezdődött az aratás

Az őszi árpa aratását Biharkezesre, Bedőn, Bojton, Komádiban és Berettyóújfaluban is megkezdtek a termelősövetkezetek. Derecskén, Tépén, Püspökföldön az egyéni engedték a kaszát az árpa tábláiba.

Kabán a Dózsa, Nádudvaron pedig a Sztálin Termelősövetkezet földjén indultak az aratógépek, hogy mielőbb befejezzék az árpa betakarítását, s kezdődjön a nagy munka, a búza aratása.

Aratja az őszi árpát a Pallagi Tangazdaság

Sári László párttitkár írja a Pallagi Tangazdaságból:

Június 29-én a Pallagi Tangazdaságban is megkezdtek az aratást. Géppel arattuk az őszi árpát. Az aratás megkezdése előtt igyekeztünk minden növényápolási munkát elvégezni, 52 hold négyzetes kukoricát negyed-szer, 27 hold másodvetést egyszerű húzzattuk és sorkapást. A dohány is kapott két húzzatást és két sorkapást.

A 180 hold széna betakarítását teljesen géppel, Zetoron fűkaszával és rendszóval végeztük. A gépi munkával 15 ezer forintot takarítottunk meg. A tervezett 15 vagon széna helyett 21 vagonnal takarítottunk be az első kaszálásból, 15 vagonra valót már bekapartunk és pajtában áll, a többit most kazaljuk.

A zöldségtanár elérésével a napi tejertermelés rövid idő alatt 560 literrel 880 literre emelkedett, a fejesi átlag 14,7 literre. A tejtermelésnek ezt az emelkedését tovább akarjuk fokozni. Tavasszi vetési zöldségtanárjából már készítettünk 196 köbméter silót.

Aratással egyidőben tarlót hántanak

Nagy gondtal készültek az idén az aratásra a Debreceni Mezőgazdasági Akadémia Tangazdasága dolgozói. Annál is inkább, mert ebben az évben az aratást teljesen géppel végzik, s ehhez a gépek legpontosabb javítására volt szükség.

A munka szervezeten megy a gazdaságban. Egyelőre csak az aratógépek várják a gabonát, de utánnymban megy a gereblye, a tárcsa, a henger, hántják, hengerezik a tarlót. Amint azonban a gabona teljes érésben lesz, megkezdődik a munkát a kombájn is, mögötte a szalmahúzóval, s mire a kombájn végez egy-egy tábla learatásával, mögötte felhántják a gépek a tarlót.

A kombájnnal aratott gabonát azonnal átrostálják, átszárítják, s ha víztartalma 14 és fél százaléknál kevesebb lesz, csak akkor tárolják, hogy megelőzzék a gabona megromlását. Gabonabeadási tervét a gazdaság a cséplőgéptől teljesíti.

Hajdúhadházon az egyéni is megkezdtek a másodvetést

A legutóbbi kapott jelentések szerint Hajdúhadház határában az egyénileg dolgozó parasztok közül már többen elvetették az árpátaratóba másodvetényként a tengerit. Hasonló jelentések érkeztek a derecskei járásból is.

A Szovjet Tudományos Akadémiának az atomerő békés felhasználásával foglalkozó ülészaka megkezdte munkáját

Július 1-én a moszkvai állami egyetem aulájában megkezdődött a Szovjet Tudományos Akadémiának az atomerő békés felhasználásával foglalkozó ülészaka. Az ülészapot megnyitotta a közgyűlésen Alekszandr Nyeszmejanov akadémikus, a Szovjet Tudományos Akadémia elnöke mondott beszédet. Vázolta azokat az óriási lehetőségeket, amelyek az atomerő korszakában nyílnak meg az emberi haladás előtt.

Az atom-üzemanyag használatát fordulatot hoz a technika és a gazdasági életben. Szakértők számításai szerint a földkéreg urán- és toriumkészleteiben rejlő energiamennyiség tíz-húszszorosan felülmúlja a kőszén és a kőolajkészletek együttes energiatartalmát. Az atomerő felhasználása a különböző társadalmi rendszerek békés egymás mellett élésének és a népek barátságának feltétele mellett lehetővé teszi a technikailag fejlettebb országoknak, hogy segítsék a kevésbé fejlett országokat energiaparuk és egész gazdaságuk fejlesztésében. Nyeszmejanov akadémikus emlékeztetett arra, hogy a szovjet kormány már lett ebben az irányban bizonyos lépéseket. Nemzetközi megállapodások alapján — mondotta Nyeszmejanov —

önzetlen segítséget nyújtunk az atomtechnika elcsajdításában Kínának, Lengyelországnak, Csehszlovákiának, Romániának, a Német Demokratikus Köztársaságnak, Magyarországnak és Bulgáriának.

A magüzemanyag felhasználásának kétségkívül egyik legfontosabb útja az atomvillanyterlepek működtetése — mondotta a Szovjet Tudományos Akadémia elnöke. — Lehetségesek szemléltető az atomerő békés felhasználásának más útjai is, például a szervesen kémiá-

ban, a magashőmérsékletű atomalakulások technikájában, továbbá a földkéreg mélyebb rétegeinek kiaknázásában. Még nagyobb távlatokat nyit meg a termonukleáris atomalakulások békés célokra való felhasználása. A víz hidrogénje a százszor annyi energiát szabadít fel, mint a szén. A hidrogén-atomok koncentrációját az atomerő növelheti.

A termonukleáris reakciókat az építés szolgálatába állítani, földünk egész lakosságának még gazdagabbá és boldogabbá tételére felhasználni, még magasabb fokra emelni az ember hatalmát a természet felett — olyan vonzó és lelkesítő cél ez, amely méltó a népek összefogó, baráti erőfeszítéseire.

Nyeszmejanov akadémikus megemlíti az atomerő használatának gazdasági forradalmát az atomkor kezdetén. Beleértük az atomkor kezdetén, benne élünk és benne dolgozunk. Ez a korszak magával hozza a régebbi technikai értékek átértékelését, lépésről lépésre új, gyakorlatilag még kevéssé kiaknázható lehetőségeket.

Nyeszmejanov akadémikus ezután megvilágította azokat a területeket, amelyeken a Szovjetunióban mind nagyobb arányban használják fel békés célokra az atomerőt.

Szilárdan hiszünk, hogy a tudomány fejlődésének soha addig nem látott magaslatai, a tudomány virágzásának páratlan lehetőségei felé tartunk, — mondotta, — de ugyanakkor nem feledkezünk meg az atomháborús veszélyről sem. Meggyőződésünk azonban, hogy

diadalmaskodik a népek akaratára, amely oly sokszor és oly féltrethetetlenül kifejezésre jutott a stockholmi és a bécsi felhívásra összehívott több-

százmillió aláírásban. Búcsúzóul megemlíti, hogy a szovjet nép és kormánya a békéért, az atom- és hidrogénfegyver eltiltásáért vívott e nagy és felelősségteljes harc élén halad. A szovjet tudósok csatlakoznak az atom- és hidrogénbomba azonnali eltiltását követelő százmilliókhoz, velük együtt követelik, hogy a magenergiát ne az emberek kárára, hanem javára, békés célokra használják fel.

Felhívjuk a világ tudósait, dolgozunk vállatva az atomenergia békés felhasználásán, hogy az ebből fakadó előnyök elérhetőek legyenek minden nép, a nagy és kis országok számára egyaránt.

Nyeszmejanov akadémikus megemlíti az atomerő használatának gazdasági forradalmát az atomkor kezdetén. Beleértük az atomkor kezdetén, benne élünk és benne dolgozunk. Ez a korszak magával hozza a régebbi technikai értékek átértékelését, lépésről lépésre új, gyakorlatilag még kevéssé kiaknázható lehetőségeket.

Nyeszmejanov akadémikus ezután megvilágította azokat a területeket, amelyeken a Szovjetunióban mind nagyobb arányban használják fel békés célokra az atomerőt.

Szilárdan hiszünk, hogy a tudomány fejlődésének soha addig nem látott magaslatai, a tudomány virágzásának páratlan lehetőségei felé tartunk, — mondotta, — de ugyanakkor nem feledkezünk meg az atomháborús veszélyről sem. Meggyőződésünk azonban, hogy

diadalmaskodik a népek akaratára, amely oly sokszor és oly féltrethetetlenül kifejezésre jutott a stockholmi és a bécsi felhívásra összehívott több-

százmillió aláírásban. Búcsúzóul megemlíti, hogy a szovjet nép és kormánya a békéért, az atom- és hidrogénfegyver eltiltásáért vívott e nagy és felelősségteljes harc élén halad. A szovjet tudósok csatlakoznak az atom- és hidrogénbomba azonnali eltiltását követelő százmilliókhoz, velük együtt követelik, hogy a magenergiát ne az emberek kárára, hanem javára, békés célokra használják fel.

Bolgár Elek temetése

Bolgár Elek akadémikus, egyetemi tanár, a magyar munkásmozgalmat régi harcászának hamvait szombaton délután széleskörű, mély részvétellel díszsírhelyre temették el a Farkasréti temetőben.

Gyászdal és a munkás-gyászinduló elhangzása után az MDP Központi Vezetősége nevében Molnár Erik Kossuth-díjas akadémikus, igazságügyminiszter mondott búcsúbeszédet. A Magyar Tudományos Akadémia nevében Fogarasi Béla Kossuth-díjas, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke vett búcsút Bolgár Elektől. Az Eötvös Lóránd Tudományegyetem vezetősége, tanácsa és pártbizottsága nevében Tamás Lajos egyetemi rektor emlékeztetett meg az elhunytól. Hajdú Gyula, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem állam- és jogtudományi kara tanárainak és dolgozóinak nevében búcsúzott Bolgár Elektől.

A tanulóifjúság nevében Horváth István, az egyetem állam- és jogtudományi karának hallgatója vett búcsút a feledhetetlen emlékű pedagógustól.

Megtartották a nyereségetkötönyvek sorsolását

Szombaton délután Pápan, a Jókai járási kultúrotthonban megtartották a nyereségetkötönyvek 1955. második negyedévi sorsolását. A sorsolás eredménye a következő:

089 ötven %, 217 ötven %, 246 ötven %, 309 száz %, 326 ötven %, 358 ötven %, 709 ötven %, 766 kétszáz %, 768 száz %, 771 ötven %, 802 ötven %, 883 ötven %, 921 ötven %, 995 ötven %.

Minden olyan nyereségetkötönyvet nyert, amelynek három utolsó száma megegyezik a fent közölt számok valamelyikével. A második számszlop jelzi, hogy a nyertesek az átlag betét hány százalékát nyerték.

Megkezdődött a Magyar Onkénies Honvédelmi Szövetség I. országos konferenciája

Szombaton délelőtt az Eplők Rózsa Ferenc Kultúrházában megkezdődött a Magyar Onkénies Honvédelmi Szövetség I. országos konferenciája. A konferencián megjelent Bata István vezérrezdes, honvédelmi miniszter, a Magyar Dolgozók Pártja Politikai Bizottságának póttagja is.

A konferenciát Szabó István altábornagy, honvédelmi miniszterhelyettes nyitotta meg, majd Kuti Károly ezredes, a MAÖHSZ elnöke tartott beszámolót.

A beszámoló követő vitáiban felszólalt Gyáros László a „Tartós békéért, népi demokráciáért!” magyar kiadásának szerkesztője, a szövetség „Szabadágért és függetlenségért harcoltak!” tagozatának egyik vezetője, Magyar Rózsa, az egyetemes repülőklub vezetője, Szakall József, a DISZ Központi Vezetőségének első titkára, Beck Rezső, a MAÖHSZ szőlőművelési alapszervezetének elnöke, Fazekas Ferenc, besenyői termelőszövetkezeti tag, Marton János, a MAÖHSZ Somogy megyei elnökségének tagja, Szőcei Sándor Kossuth-díjas kövics, Bata István vezérrezdes, honvédelmi miniszter, az MDP Politikai Bizottságának póttagja, Osztermann Márta, a dorogi repülő alapszervezet vezetője, Kovács Márton, a Ganz Vagon- és Gépgyár dolgozója, Kasza István, a Bp. Zalka Máté központi öttusa és lovasklub vezetője, Barla Anna, a MAÖHSZ Borsod megyei bizottságának első helyettese, Legény Lajos, a Hármashegyi vitorlázó klub vezetője, Kutas István, az OTSB Oktatási Hivatalkának elnöke, Kárpáti Antal, az Egyesült Izzó MAÖHSZ szervezetének elnöke és Szűcs Ferenc, a hatvani vasútállomás dolgozója.

A konferencia ma reggel folytatja tanácskozásait.

Az elmúlt évben 58 italbolt, étterem, cukrászda nyílt a megyében

A nemzetközi szövetkezeti napot ma, július 3-án tartják. Ez a napot Hajdú-Bihar megyében a földművelésszövetkezetek több mint 87 000 főnyi tagsága is ünnepli. A megyei földművelésszövetkezetek közel 10 éves mozgalma is bebizonyította, hogy a szövetkezetek meggyőzően állták helyüket és megoldották azokat a feladatokat, amelyek a szocializmus építésében fontos szerepet töltenek.

A megyei földművelésszövetkezetek jelentős fejlődését bizonyítja az az összehasonlítás, amely az 1953-as és 1954-es foglalatot mutatja. Az elmúlt évben az 1953-as évhez viszonyítva a forgalom a kiskereskedelem vonalán 42 százalékkal emelkedett. A forgalom emelkedését elősegítette, hogy a megye több községében nagyobb áruházakat létesítettek, mint Berettyóújfaluban, Körösszakalán, Konáriban és Mezőszáson. Az üzletek száma 513-ra emelkedett, de

ez évben további üzleteket nyitnak meg, tervek szerint újabb 41 szövetkezeti bolt nyírna meg a megyében. A dolgozó parasztság jólétének vásárló erejének növekedését mutatja az, hogy italtoltjainak és étteremnek forgalma az 1953. évihez viszonyítva 80 százalékkal növekedett. A megyében 1954-ben 58 italbolt, étterem, cukrászdat nyitottak. Ebben az évben Hajdú-Biharban a földművelésszövetkezetek 43 újabb italtoltót nyitnak meg. A mezőgazdasági termelés fokozása érdekében növelik a mezőgazdasági kisgépek és vasszaküzletek számát. Ez évben még 7 mezőgazdasági kisgépek és vasszaküzlet nyílt a megyében.

Az átlag és cséplés idején a földművelésszövetkezetek a megye területén 60 községben állítanak fel mozgóboltokat hogy a határban dolgozókat ellássák a szükséges árucikkkel.

A Pravda cikke Eisenhower elnök sajtóértekezletéről

A Pravda cikke Eisenhower elnök sajtóértekezletéről többek között a következőket tartalmazza:

EISENHOWER, az Egyesült Államok elnöke június 29-én Washingtonban sajtóértekezletet tartott. A tudósítók kérdéseire válaszul az elnök nyilatkozott az Egyesült Államok külpolitikájának számos problémájáról és érintette a Szovjetunió, az Egyesült Államok, Anglia és Franciaország közötti kormányfői értekezletnek kilátásait. Természetes dolog, hogy ezek a kijelentések meggyőzően eredményességben értékelt közvélemény figyelmét. A szovjet emberek szeretnék tudni, hogy Eisenhowernek az a javaslata, amely szerint a „hidegháború” jelszavát fel kell váltani a „közdelem a békéért” jelszaván, nem pusztán szónoki fordulat, hanem valóban arra irányul, hogy véget vessen a hirhadt „hidegháborúnak”.

Eisenhowernek azok a kijelentései, hogy vége kell vetni a „hidegháborúnak” és „új csatornákat kell irányítani a problémák”, „nem provokációs, hanem békés módszerekhez kell fordulni”, „megteremtünk bizonyos előfeltételeket a nemzetközi viszonyok javításához és a feszültség enyhítéséhez. Helytelen lenne azonban figyelmen kívül hagyni az Egyesült Államok elnökének ugyanazon sajtóértekezleten elhangzott más olyan kijelentéseit, amelyek szövegében benne állnak az értekezlet előtti megfontolások. Mindenekelőtt azokra a célozásokra melyeket az általa „szovjet satlásoknak” nevezett államokra vonatkozóan tett. Eisenhower nem tartotta szükségesnek részletezni, milyen államokra utal, de az amerikai referenciák sajtóírásából ismeretes, hogy az európai népi demokratikus országokról, olyan szuverén országokról van szó, amelyek egyszer s mindenkorra

leszámoltak a kapitalista rabzsággal. Eisenhower lehetségesnek tartotta nyilvánosság előtt megismételni a „hidegháború” prókátorainak azokat az elnyújt koholmányait, amelyek szerint ezeknek az államoknak nincs módjuk „szabadon meghatározni kormányfajtaikat”. Eisenhower világosan tudtadta, hogy az Egyesült Államok továbbra is törekedni szándékozik a népi demokratikus országokban fennálló állami és társadalmi rendszer megváltoztatására, jöhet, a gyakorlati tapasztalatok — azt hinné az ember — eléggé meggyőzően megmutatták, mennyire meddőek az ilyen kísérletek.

Akár akarta Eisenhower, akár nem, a népi demokratikus országokra vonatkozó kijelentése úgy fest, mint az említett államok belügyeibe való beavatkozást hirdető irányzat buzdítása. Ez a kijelentés szövege ellentétben áll azzal az igazságos és értékes javaslattal, hogy vessék el a „hidegháború” és „ne provokációs, hanem békés módszerekhez folyamodjanak”.

A NEMZETKÖZI ÉLET jelenlegi szakaszában komoly előfeltételek vannak adva ahhoz, hogy enyhüljön a nemzetközi feszültség s hogy a népek békéjének és biztonságának érdekében létrejöhessen az államok között a kellő bizalom. A népek lelkiismerete követeli ezeket az előfeltételeknek valóra váltását, követeli, hogy az emberiséget szabadítsák meg a „hidegháborúval” járó rettegéstől. Mindaz, amit az államok és vezetők e nemesebb érdekekben tesznek, mindig lelkes támogatásra talál a népekkel. Es vitáink, a népek érdekeiben elutasítanak mindent, ami a teljesen tarthatatlannak bizonyult „erőpolitika” folytatására szolgál.

A népeknek a béke megvédésére és megszilárdítására irányuló eltökéltsége ma erősebb, mint valaha és arról nem szabad megfeledkezni.

Nehru felszólal a jugoszláv nemzetgyűlésben

A belgrádi rádió jelenti: Szombaton délután Nehru indiai miniszterelnök felszólalt a jugoszláv szövetségi nemzetgyűlés mindkét házának együttes ülésén.

Ünnepség Pekingben a Kínai Kommunista Párt tennálásának 34. évfordulója alkalmából

Július 1-én, a Kínai Kommunista Párt megalapításának 34. évfordulója alkalmából és a vietnami kormánykülöttség tiszteletére ünnepséget rendeztek a pekingi Csungsan-parkban. Az ünnepségen megjelent Mao Ce-tung és Ho Si-

minh elnököt. „Eljen a Kínai Kommunista Párt!” „Eljen Ho Si-minh elnök!” felkiáltásokkal fogadták. Az ünnepségen részt vettek a vietnami kormánykülöttség tagjai, a Szovjetunió és a népi demokratikus országok diplomatái is.

Súlyos börtönbüntetésre ítélték a Ládagyár kártevőit

Háromhetes tárgyalás után, szombaton délelőtt hirdették ítéletet a Megyei Bíróság a debreceni Ládagyár alkalmozottainak bűnügyében. Az ítélet indoklásából megdöbbentő kép tárult a hallgatóság elé a vállalat műszaki igazgatójának, főkönyvelőjének, beruházási előadójának és büntetés-szakértőjének súlyos visszaéléseiről.

Erdélyi Imre műszaki igazgató sorozatosan vétett fel a vállalat alkalmazottival nagyobb összegeket és ezek túlnyomórészt a saját céljaira fordította s a felvett összegeket hamis számlákkal számoltatta el. Bíró László főkönyvelő nemcsak elnézte a műszaki igazgató visszaéléseit, hanem maga is több mint 42 ezer forintot károsította meg a vállalatot. Bíró László egyénisége jellemző, hogy a magániparosokkal végeztetett munkákról olyan magas összegekről állította ki a számlákat, hogy abból neki is jusson, de attól sem rútát vissza, hogy a számlák kifizetésekor még külön is kisebb-nagyobb összegeket csaljon ki.

Tisza Kálmán beruházási előadó is a hamis számlák egész sorát készítette s ezek

alapján magának 10 220 forintot szerzett meg a vállalat pénzből. A pénzszerzésre minden lehetőséget kihasznál. Ha 25 000 forintért vett a vállalat részére szekeret, akkor a számlát 28 000 forintot állított ki, ki s a pénz folyósításakor az eladottól 3000 forintot visszakért. Ha olyan tárgyakat talált a vállalat telepén, amelyek a leltárban nem szerepeltek, akkor hamis számla alapján eladta a vállalatnak és a pénzt társaival megosztotta.

Horváth Ferenc gépüzemvezető idegen nevek alatt a saját használat gépeit a tényleges értéket messze meghaladó áron adta el a vállalatnak, s az így szerzett hasznon társaival megosztotta. Takács Jenő vállalat alkalmazott sok esetben közreműködött nagy összegű kiállítások hamis számlák megszerzésében s emellett olyan visszaéléseket is elkövetett, amelyekből 8180 forintot szerzett a saját részére.

A vádlottak általában úgy kezelték a vállalat vagyonát, mintha az az őhá senkinél nem kellene elszámolni. Idegen személyeknek is ajándékoztak hol anyagokat, hol kisebb-nagyobb összegeket.

Az üzemek éves vállalásai teljesítésének ellenőrzése

A SZOT titkárságának határozata értelmében most és a közeljövőben tartják az üzemeket a szocialista munkaverseny nyilvános seregszemléit. Ez alkalommal a szakszervezetek a minisztériumok és a DISZ vezető szerveinek képviselői megvizsgálják az 1955. évi vállalások teljesítését, és a Minisztertanács és a SZOT elnökségének a szocialista munkaverseny néhány szervezési elvnek módosításáról és a munkaverseny rendszeréről szóló határozatának végrehajtását.

A nyilvános szemle célja, hogy az ellenőrzés alkalmával felszínre kerüljön az elterjesztéséhez és a hibák kijavításához közvetlenül adjanak segítséget az üzemek vezetőinek.

Szegény Shakespeare!

Amint annakidején köztölt, Samuel és Bella Speewack, a találmányos amerikai házaspár elhatározta, hogy modernizálja a jó öreg Shakespearet. „Csokolj meg engem Kat” címmel átdolgozták tehát a nagy drámaíró „Makrancos hölgy” című vígjátékát, a mai amerikai ízlésnek megfelelően. Ezt az „átdolgozást” 1948-ban mutatták be az egyik broadwayi színházban.

A világtudalom nagy klasszikusának megcsúfolása nagy felzúdulást keltett a közvéleményben, de egyáltalán nem hatott a színházi üzletemberekre és pártfogókra. Tavaly felújították a darabot az Egyesült Államokban, majd külföldre is kivitték. Jelenleg Angliában (1), Svédországban, Norvégiában, Franciaországban, Finnországban és Nyugat-Németországban is játsszák ezt a fércművet.

Szegény Shakespeare!

Hajdúszovát aratási, tarlóhántási, másodvetési és gabonabegyűjtési versenyre hívta Hajdú-Bihar községit

Hajdúszovát versenyfelhívással fordult Hajdú-Bihar minden községéhez az aratás, tarlóhántás, másodvetés, valamint a cséplési, gabonabegyűjtési munkálatok minél előbbi teljesítésére. A hajdúszovátiak vállalkoznak, hogy az aratást a kezdéstől számítva hat nap alatt befejezzék. Az aratás befejezésétől számítva a hordást ugyancsak 6 nap alatt elvégzik és a cséplés gyorsítása érdekében közös szűrűre hordanak.

A tarlóhántást az aratással egy időben kezdik és az aratás befejezésétől számított 8 nap alatt el is végzik. A kalászos területnek 50 százalékán alkalmazkák a másodvetést, hogy a jószárgállomány bőségesen legyen látva takarmánnyal. A cséplési munkálatokkal kapcsolatban azt vállalkoznak a hajdúszovátiak, hogy legkésőbb augusztus 18-ára befejezzék a cséplést, s ugyanerre az időre a gabonabegyűjtési tervüket is teljesítik.

Ahhoz, hogy vállalkozásukat a hajdúszovátiak teljesíteni tudják, megszervezték az igyekező elosztást. Azoknak az egyénileg dolgozó parasztnak, akik nem rendelkeznek igyekezővel, a termelőszövetkezetek fogatai segítenek mind a behordás, mind a cséplési munkálatainak, hogy fennakadás ne legyen.

Igen értékes pontja a hajdúszovátiak vállalkozásának az, hogy a mezőgazdaság szocialista átszervezése érdekében augusztus 18-ig jó politikai, nevelő, meggyőző munkával a község 250 dolgozóját vezetik a szövetkezeti nagyüzemi gazdálkodás útjára.

A versenyfelhívást számosan írták alá, a község párttitkára, Csóka Lajos elvtárs, Kerezi Béla tanácselnök, D. Nagy Mihály, a Petőfi TSZCS elnöke, Király János, az Alkalmi TSZ elnöke, Olajos János egyéni dolgozó paraszt és még többen.

AZ ORVOSI MŰSZERGYÁR KÜLDÖTTSÉGÉVEL HAJDÚSZOVÁTON

Hajdúszovát, a felszabadulás előtti időkben messze, nagyvon messze volt Debrecenről. Félreértés ne essék: nem a kilométerekben mért távolságról van szó. Tíz egyenlő esztendővel ezelőtt is — mint ma — 22 kilométert kellett megtenni, hogy az ember eljusson ebbe a kis községbe. Huszonkét kilométer pedig nem nagy távolság. Hajdúszovát mégis nagyon messze volt a városról, éppen úgy, mint a többi felszabadulás előtti magyar falu. Különösen kulturális és szociális téren messze elmaradt a város mögött. Ráadásul, a múlt urai ezt a maguk teremtette helyzetet is önző számításukkal szolgáltatták állították. A város és a falu közötti különbséget a város és a falu dolgozóinak ellentétévé mélyítették. Minden eszközzel ellenszenvet igyekeztek kelteni a városi dolgozóban a falusi iránt, és viszont. A munkás előtt a dolgozó parasztot, a dolgozó paraszt előtt a munkást okolták nyomorúságáért. S mindez azért, hogy elterelje a figyelmet önmagukról, a nép szípolozóiról és azért, hogy a társadalmi helyzetét, nyomorúságát fogva természetesen szövetkeztet — a munkásokat és dolgozó parasztokat — megakadályozzák erőik egyesítésében.

Félték az urak

Az emberek egy részét sikerült is félrevezetniük. Gyermekkoromban nyaranta két-három hetet Hajdúszovátot töltöttem. Ott több kenyér jutott, mint itthon a városban. Esténként összegyűlték a felnőttek egy-egy ház előtt, ülték az árok partján, beszélgettek. A Petőfi utca legregebbje, Vince bácsi, mindig a mielőttünk tanyázó csoportban ült. Szépen tudott ciceróni játszani. S mikor elunta a zeneszámokat, megindult a beszéd. Mennyi rémséges történetről volt ott szó! Meg aztán az életről beszéltek. Emlékszem, hogy amikor a só, a paprika, a lábellenáról folyt a szó azt sokalva, mindig a munkásokat okolták, akik „küdögözték a nyóc órák, oszt utána ütök a lábuk szarán a legyet”. Akkor nem mertem a nagyok szavába vágni, gyermeknek a tanyázáson csak kérdezőni volt szabad. De elmondhatam volna, hogy nevelő apám, aki ács, akkor, a felszabadulás előtt napokon, sőt heteken, hónapokon át „ütötte lábászárán a legyet” — kényszerűségből, mert munkanélküli volt. A beszélgetés aztán rendszerint azzal zárult, hogy meggyegettek: „Nekünk is drágábbnak kellene adni a búzákat”. Buzánkat?! Hol volt akkor eladni való búza a szegény parasztnak? Ha meg volt is, az urak szabták meg az árát — azoknak az uraknak a barátai, akik a só, a paprikát, a lábellenáról azért termeltették a munkással, hogy a népet használják legyen, hanem hogy telhetetlen zsebük teljen a verejték árán szerzett pénzzel. De rólok, a nyomor igazi okozói, az urakról kevés szó esett az esti tanyázásokon.

... Azóta nagyot változott a

világ. Hajdúszovát is közelebb került Debrecenhez — és közelebb kerül nap mint nap. A múlt urai által a munkás és a dolgozó paraszt közé emelt válaszfalat 1945 tavaszán — a földosztáskor — ledöntötte a párt.

Közelebb került Hajdúszovát Debrecenhez

Csütörtökön ott jártam ismét gyermekkori élményeim színhelyén, Hajdúszovátban. Nyilvános pártnapra voltak hivatalosak az Orvosi Műszergyár vezetői a faluba. Velük tartottam, S akkor, ott ismét megláttam, mily nagy lépéssel került közelebb ez a kis falu a városhoz.

A tanácsházán éppen heves vita folyt. Kerezi Béla tanácselnök elvtárs és Lócsi Jenő elvtárs szócátájára a községit közölte verseny értékelése adott okot. Kerezi elvtárs a végsőig védte a községit igazát: *Nem létezik, hogy burki is lehagyott volna bennünket, mert ugye mi... És sorolja csak úgy fejből a mezőgazdasági munkát és a begyűjtés községit eredményeit. Lócsi elvtárs ellenérveket hozott: Igen ám, de Földes, meg Báránd jobban megnyomta a gombot... Még csak ez hiányzott, hogy Földes felemelték, Kerezi elvtárs nyomban elmondta, hogy tavaly is, amikor első helyen állt Földes a mélyszántásban — a „papír szerinti” — elmentek megnézni az eredményeiket s 60 hold szántatlan földet találtak. Hajdúszovát pedig akkor már teljesen elvégezte ezt a fontos munkát. Lócsi hümmögött, hogy akkor tényleg történt tevéde, de most nem, stb.*

Szeretném én azt látni!...

Erre aztán a vendégek, akik az Orvosi Műszergyárból jöttek, is bekapcsolódtak a vitába — Hajdúszovátot védtek. Érzett a szavukon, hogy a községit eset sérelem őket is sérti. Régi ismerősök már. Még tavaly augusztus 20 előtt határozták el, hogy versenyre kel az Orvosi Műszergyár Hajdúszovát dolgozó parasztaival. Azóta negyedévenként megújítják a versenyt. El-ellátogatnak egymáshoz, megnézik egymás munkáját, segítenek a politikai munkában, kulturális előadások, sportműsorok, baráti találkozások rendezésében. Alig egy éve tart ez a kapcsolat, de a barátság egyre nagyobb. Így aztán érthető, hogy Lócsi egyedül maradt a vitában. Azzal vágta ki magát, hogy „lennének csak itt a kimutatások, megmutatnám mivel vannak mások előttek a versenyben”. — No, ezt én is szeretném látni! — mosolygott magabiztosan Kerezi elvtárs. — Nincs minden benne abban a kimutatásban. Az előbb azt mondtad, hogy az Új Elet TSZ nem adta be a hízőit. Pedig már rég beadták. Ilyen kimutatással akarsz meggyőzőni? Elsők voltunk a felszabadulási verseny során a járásban. Tudjuk mi a kötelességünknek most is. Nem feledkezünk meg a község becsületéről egy pillanatra sem, min-

denki megfogta itt a munka végét.

A pártnap kezdete volt még idő. A versenyértékelés körül vita is lezárult. A gyár és a község vezetői beszélgettek. Miről másról mint a versenyről. A község vezetői már elkészítették Hajdúszovát válogatását. Az év végéig tartó versenyt három szakaszra bontják: augusztus 20, november 7 és december 21. Alapszervezeti taggyűléseken, nyilvános tanácsulésen vitatták meg a község dolgozóival a versenypontokat.

„Közös az utunk — közös a célunk...”

A pártnapot a község kultúrteremben tartották meg. A jelenlévők nagy örömmel fogadták Nadas Károly igazgató elvtársat, Wagner Julia elvtársnőt, az Orvosi Műszergyár párttitkárát és a többi városi vezetőket, versenytársait. Az elhangzott beszédekben, felzárkózásokban ott izzott a megbecsülés egymás iránt. Egyszerű keretesen szavakkal mondták el, ezen a gyűlésen a munkások és dolgozó parasztnak érzelmeiket. Engem két hölgyeszlás ragadott meg különösen: Nadas elvtárs és Papp Eszter hajdúszovátai MNDSZ-tagé.

— Közös a célunk: az egyre növekvő jólétet biztosító szocializmus építése — mondotta Nadas. — Csak a munkások neve különbözik. Amikor most ismét versenyre lépünk egymással, újabb lépést teszünk e nagy cél megvalósítása felé. Bármelyikünk legyen a verseny győztese, az egész dolgozó nép lesz a nyertes. Ez a verseny — mint már eddig is — új, egyszerű eredmények elérésére készített bennünket és még közelebb hoz minket, a várost és a falut, a munkást és a dolgozó parasztot egymáshoz.

Papp Eszter nem mestere a beszédnek. Mégis oly szépen fejezte ki, hogyan vélekedik ma a dolgozó paraszt a munkásról:

„Boldogan versenyszünk a munkásokkal!”

— Mi büszkék vagyunk, hogy az Orvosi Műszergyár dolgozóival a versenytársaink. Jártam a gyárban. Láttam azt a sok csillagot műszert, amit ott készítenek. Akkor gondoltam először, hogy egyszerű versenytársaink vannak, olyan emberek, akik a legdrágábbnak — az emberi életnek — a megóvását segítik elő. Ők segítik a mi és gyermekeink gyógyításához szükséges eszközök elkészítésében, mi pedig élelmet adunk. Egymáson segítünk mi már, ha többet termelünk.

Még akkor is a fülemben csengett ez az utolsó mondat, amikor már messziről hunyorgtak utánunk a község vilányfényei. Igen, a munkásoktól megfogta már a dolgozó parasztságot kezét. Leomlott már a múlt urai által emelt válaszfal. Szorosan fogja egymás kezét a két baráti osztály s egymást segítve harcol a boldog jövőért.

Nyalka Tibor

FÓTAY MÁTÉ NAGY SZOMORUSÁGA...

— Igaz történet — költött szereplőkkel —

Az alkony teljesen szétterült a tájon. A cseresznye pirosa már messziről virított a haragos lombú fák között. Szökülően ringott a búza is, a szél meg rápaskolt, s úgy hullámozott, mint egy végtelen ezüst-tükrű óceán. Egészen a kertek aljáig ért, s minden hullámvérés új festett, mintha új és új áradat dúdulna a nagy falunak. Új áradat, az élet áradata, mely tele volt az ért cseresznyék illatával, a keményedő búzaszemek melegével.

Fótay Máté is, a falu kultúrotthon igazgatója meg-megmerítette arcát ebben a sokszínű illatban. Szeme líraian éllagult, és ez a százfajta ébredés, finom hangokat nyitott a lelkében. Színt hallotta, hogy szolmizálnak a virágok, a cseresznyedagok dallamba fognak, s a kertjében szétfutó tökszárazon aprókat csengetnek a kis kelyhek. Mert Fótay Máté zenész is volt, tele ábrándjal és lelkesedéssel, a klasszikus tánczenéért különösen.

Ezért lett kultúrotthon igazgató is, mivel úgy gondolta, hogy ezt a titkos ábrándot sikerül majd valóra váltani. Komponálhat, alkothat, zenekart szervezhet, amely saját szerzeményét, Fótay Máté alkotta fogja előadni. Szépen és igényesen muzikál majd, a parasztnak részvételt, a komoly zenére és mindenképpen megmagyarázza nekik, hogy a csárdás... hogy a csárdás... de itt aztán leintette magát. Na, na Fótay, csak politikusan. Ennek a hangzatlansága ma egyáltalán nem időszerű. Valahogy olyan formán kell, hogy a kecske is jól lakják, a káposzta is megmaradjon. Csárdás is legyen, úgy, ahogy az politikai és közbe belopni egy-egy Fótay alkotta is a csokányos hallású parasztnak fülebe.

Perse azt még tudnunk kell Fótay kultúrotthon igazgatóról, hogy mielőtt idekerült volna, tanítókodott a Zombék-tanyán Általános Iskolában. De ehhez különösebben nem füllött a foga, a prepa-ilmok állandóan bolygatták, hogy kitörni, kitörni — ez a művész feladata. Ott csak gyerekek, gyerekek, számtalan, olvasás, fogalmazás, helyesírás, és csak aztán az ének a zene ami mindig bokrosodott a lelkében. Feleségének — ki szintén tanító volt — esténként áradozva beszélt zenei hivatásáról. Felesége azonban mint minden asszony, hamar rájött férje „tehetségére”, s az esténként telefeleketített kottapapírok fölött ásitva gondolt a holnapi órákra, ahol mindig felüldülhet a gyerekek patakiztata tekintetétől.

Aztán hogy, hogy nem, mégis jött a nagy alkalom. Egyik osztálytársa, — ki városi tanács népművelési osztályvezető volt, — véletlen összetalálkozott vele. Máté mindjárt neki is a zenén kezdte s végezte ott, hogy roppant unja már ezt a küli munkát, a tanítást, szeretne valami jobb beosztást, ahol a zenének is áldozhat, s ahol a tehetsége sem sikkadna el — az emberiség nagy öröme. S barátja, aki hit Máté tehetségében — segítette — és Fótay kultúrotthon igazgató lett abban a városban, ahol barátja volt a népművelési osztályvezető.

Bizony ennek immáron egy éve — sőt hajtott bele pianóban. Egy éve, s azóta mennyi minden változott itt, ebben a koszos falu-városban. S itt Fótay Máté elmosolyodott. Kicsit gyáván, mint a művészek, de tele rengeteg önérettel és csodálattal saját munkája iránt. — O, te magasságos isten, mit kellett itt verekedni, míg összeszedted egy szimfonikus zenekart, amíg kijárta, hogy a kultúrotthon élete errogat utánunk a község vilányfényei. Igen, a munkásoktól megfogta már a dolgozó parasztságot kezét. Leomlott már a múlt urai által emelt válaszfal. Szorosan fogja egymás kezét a két baráti osztály s egymást segítve harcol a boldog jövőért.

Micsoda harc volt, dallamozott a lelkében, de aztán hirtelen felriadt. Kíméletlen fizikai zörög csapódott hozzá. Valaki egyszerűen berugta háziasszonya kiskapuját, — Mert,

s hogy ezt el ne felejtjük, Fótay a feleségét otthagya a Zombék-tanyán tanítani, holt lett volna alkalma magával hozni. Ő azonban, mint ahogy ez már elve volt, szeretett mindent alaposan elrendezni, s míg egzisztenciája kellemesen meg nem szilárdul — írta a feleségének — addig jobb lesz, ha ő, már tudniillik a felesége, ott marad a zombékpusztai biztonságban.

A kiskapu berugója pedig nem volt senki más, mint zenés kollégája, Csizmár Fülöp, a szimfonikus zenekar szóférdmestere.

Fótay, Fótay elvtárs, lihegte, veszélyben van a holnap esti hangverseny. A DISZ szervezet színjátszó egysége rítették kezüket a hangversenyteremre, illetve a kultúrotthonra. Azt mondják, hogy a hangversenyterem, illetve a kultúrotthon, elsősorban kultúrotthon, s állítsuk össze a hangversenyszámokat úgy, hogy a ketőt együtt tartjuk meg. Először a hangversenyt, aztán a színdarabot. S ezt így mind egyszerre lihegte ki és csak úgy csörgött benne a méltatlankodás aprópenze.

Fótay Máté kultúrotthon igazgató előtt fehérs lett a szombat. Lelkében egyszerre csupa dur hangok sürűsödtek, s egy-egy kis szájrángás jelezte a benne dühöngő indulatot. Hogyan? Színdarabot? Majd egy fenét. Most volna alkalmuk komoly hangversenyt hallani, s ők inkább döntenek a színdarab mellett. Nem, Csizmár elvtárs, nem. Ez egyszerűen lehetetlen. Tartás a színdarabot ott, ahol akarják, mi nem közösködünk senkivel. Itt hangverseny lesz. Megismeri mindenki Fótay Mátét, a zeneszerzőt. Holmi falusi színdarab, nem vastagodhatik a zenétől átfinomult lelkükre. Meg különben is én vagyok a kultúrotthon igazgató, — itt már csattant benne az önérett. Na, de gyerekek.

Utóközben azonban kis kétségek kezdtek gyötrögni Fótay Mátét. Való igazság, hogy a színjátszóknak a kultúrotthonban, hivatkozván arra, hogy a szocializmus építésében az esztétikai nevelés elengedhetetlen. Már pedig a színjátszás hol tölti be azt az esztétikai funkciót, amit a zene — elsősorban a Fótay zene — képvisel. Perse azért nem kell fejreesszünk gondolni, csak szépen, csinján csinálta ő ezt mind, politikusan, tepsőn, lépésről lépésre nyerve teret és csatát a színjátszókkal, énekekkel és a többi csoportokkal szemben.

Aztán hogy, hogy nem, egy-egy az énekek is elmaradt, a színjátszó csoport is darvadozni kezdett és Fótay több jelentésében jelezte a népművelési osztály felé, hogy a művészeti csoportok nem életképesek, nincs még kellő művészi ön tudatuk az egy zenekart kivéve. Amit ő szerzett, ami a kultúrotthon büszkesége és erőssége.

Igaz, hallotta néha, hogy a DISZ tagok a kultúrházon kívüli szervezkednek, hogy nem hagyják abba az új színdarab próbálását sem. De ő ezt mind elengedte a füle mellett, benne csak a zene, a Fótay dal szárnyait, s egyre határozottabb meggyőződése lett, hogy majd ez a reprezentatív este minden várakozását igazolni fogja.

Közben a diófalombos udvarokról itt is, ott is sűrű lányok nevető képe villant Fótay után. Láta az arcukon a mosolyt, szemükben a titkolózást, s kicsit rosszat gyanítva, szaporította a tempót a kultúrotthon felé. A mellékutcákból itt-ott por szállt fel a balagó tehénzserkeket nyomában, a fecskék pedig villanva vitték szárnyukon az alkonyi sugarakat. Fótay mindezt ma észre sem vette, lelkében sűrű kottajegyet pattogtat az indulat.

A kultúrotthon előtt egyszerre álltak meg. Ő is és Csizmár is. Gyanus zörögést sértették a dobhártyájukat, szemük szinte híhetetlenül kapaszkodott egymás biztatása után,

Hát mégis, szakadt ki a sóhaj Fótay lelkéből. Gyerekek be.

A kultúrotthon nagyteremben lefordulva találta mindent. Legények, lányok alakították a színpadot, itt-ott még frissen gyalult deszkailat is árulkodott. Diszlekt és kellek heverték mindenütt, s a mosoly egy percig sem kopott le a fiatalok szájszögletéből.

Fótayból azonnal kitért a méltatlankodás. Hát ez már micsoda itt, elvtársak? Kinek az engedélyével rendezkednek itt, hogy mernek előadásra készülödni?

A teremben hirtelen megállott a csend. A lányok szemében megfelfohódott a riadalom, de a zenében elszántan szegtek legembe szemüket Fótayval. Lesz ami lesz, ők nem engednek.

Mónus Karcsi DISZ titkár már elébe is lépett a kultúrotthon igazgatónak. A terem, Fótay elvtárs — s a hangja csupa nyugalom volt, mint a tó. — Azt a pártbizottságtól, s a népművelési osztálytól igényeltük, meggyőzve őket arról, hogy a hangversenyt is, a színdarabot is lehet egyszerre benyújtani. Fótay elvtársaknak is több közönségük lesz, nekünk is, így mind a ketten nyerünk. A zenekar is, és a színjátszók is. Fél éve ügyis csak a zenekar használja a termet, gondoltuk, most megosztoznunk rajta.

— Kizárt dolog, nem osztokodunk — zúgott ki azonnal Fótayból az indulat. Holnap hangverseny lesz és kész. — De Fótay elvtárs, — nyugtatta a DISZ titkár szava, — gondolja meg, ha együtt rendezzük, mind a két csoport csak jól jár. Mi tudjuk fiatalok, hogy a zene nagyon szükséges, de amellett még a színjátszás is megélt.

— Nem osztokodunk — csökönyösödött a kultúrotthon igazgató, s szívében csak úgy vergődött a sok-sok álmódolás, elgondolás. Miért osztokoznak a színjátszók is a sikerben, villant rajta végig, mikor a legszebb Fótay alkotásoknak tapasztalt kizárólag a közönség. — Nem és nem, csapott újra a zava, vagy ha — s itt nagy elhatározás villantott belé — a színjátszók munkáit eladást akarnak, csinálják ők egyedül. — A zenekart nem engedem szerepelni. Majd meglátom, mire mennek egyedül, lesz-e közönségük? Igen, csinálják egyedül, — bizonyosodott meg benne végképp az elhatározás, — hiszen úgyis kudarcba, csődbe fullad nélkülük, zenészek nélkülük az este.

Aztán büszkén becsapta az ajtót s Csizmárral együtt nekivágott a falunak.

Másnap pedig megtörtént a csoda. A fiatalok titokban már hetekkel ezelőtt megkezdtek a hírvérést, csak úgy egymás között, fiatalok közt. De ez a csendes hírvérés lassan lassan úgy átjárta a falut, mint a kovász ereje a tésztát, s mire az előadás napjára ébredtek, nem volt olyan fiatal, aki ne tudott volna az előadásról.

A zenészek pedig várták az estét. Kicsit fölényesen, felülről mosolyogva mindenben, dacosan bízva abban, hogy az esti sikertelenség, úgys őket igazolja.

És este megtörtént a nagy csoda is. A fiatalok dugig töltötték a termet, s akik kint rekedtek, méltatlankodva zúgtak, hogy hát önekkik, miért nem juthat hely?

Fótay Máté kultúrotthon igazgató meg csak ült, ült, az érett cseresznye illatától nehézes estében. Lelkében dallamok nyíltak, szomorúak, magányosak, s a dőlgetett álom foszlányait kötöztette magában. Álmódzásából azonban valami kellemetlen zaj riasztotta fel. A kultúrotthonban szétszántott a taps és a fiatalokból csak úgy patakzott a nevetés. Szinte a kultúrotthon igazgatóig hullámozott a jökdésvük és az este ráborult a fazsere, mint a bárony s betakarta a fiatalok vidámságát is, meg Fótay szomorúságát is.

Boda István,

Párt és pártépítés

A káderátcsoporosítás néhány tapasztalata

Pártunk III. kongresszusa megszabta, hogy a második öt- éves terv végére falun is fel kell építeni a szocializmust. Ehhez jól képzett, pártú érdeklődő káderekre van szükség. A Központi Vezetőség 1953. decemberi határozata a járási pártbizottságok megerősítését tüzte ki célul, politikailag képzett, mezőgazdasági szakismerettel rendelkező, művelt káderekkel. A Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár megyei pártbizottságok több jöképességű káder kért Budapestről és a maguk erejéből is küldtek

pártmunkásokat a járási pártbizottságokba.

Ekkor lett az MDP Püspökkladányi Járási Pártbizottság első titkára Szívós Péter elvtárs, a polgári járásé Bély Árpád elvtárs, a tisztelői járásé pedig Harkai Sándor elvtárs. Szabolcs megyében e határozat után 27 budapesti elvtárs került pártfunkcióba.

A Központi Vezetőség idei február 9-i határozata újból felhívta a kommunizistákat: önként, saját elhatározásukból vállaljanak falusi pártmunkát! Ezúttal a községi pártbizottságok megerősítésére került sor. Megkezdődött azoknak az elvtársaknak a visszahívása, akik néhány évvel ezelőtt kerültek el faluról. Hajdúban 32 elvtársat küldtek a községi pártbizottságok megerősítésére. Többespart- és megye, a járás párt-, állami, gazdasági szerveiben töltött be munkakört. E 32 elvtárs közül 12- abba a faluba került vissza, ahonnan elismazott.

A leküldött elvtársak között találjuk Vályi Elek elvtársat, a Kenderesi Mezőgazdasági Szakiskola volt tanárát, Antal Lajos elvtársat, a Budapesti Gyárkémiényéptető Vállalat volt párttitkárát, Vágó Jánosné elvtársnő, az MDP Debreceni Járási Pártbizottság volt osztályvezetőjét és Vizi Péter elvtársat, a Nyiregyházi Tataró Vállalat volt személyzeti felelősét.

Az elvtársak nagy többsége szívesen és örömmel vállalta

a párt megbízatását. De mindkét megyében voltak olyanok, akik nem tettek eleget a párt kérésének, vagy csak hosszasan rábeszélés után egyeztek bele. Ezek az elvtársak úgy gondolták, hogy a jelölésük önkéntességét az jelenti: ha akarok megyék, ha akarok nem. Elfelejtették, hogy kivánságukat össze kell egyeztetniük a párt kivánságával, s ha most a párt arra a területre szelítja őket, ahol a legnagyobb szükség van a szocializmus ügyének előrevitelére — nem zárkozhatnak el, még akkor sem, ha le is kell mondanik a ké-

(Megjelent a Pártépítés júniusi számában.)

nyelmesebb városi életéről, a nagyobb kulturális lehetőségekről. A debreceni járás pártbizottságában két elvtárs nem vállalta a megítélt pártbizottság feladatát. Szabolcsban a megyei pártbizottság két dolgozója, Lengyel András és Filep János elvtársak csak huzamosabb meggyőzés után mondták igent. Lengyel elvtárs azóta már rájött: nem választott rosszul, felismerte új munkája szépségét és fontosságát. A hivatásos pártmunkásokat is meg kell győzni tehát a párt határozatairól és az az apparátusban működő pártbizottságok fontos feladatairól. A Szabolcs-Szatmár megyei pártbizottság apparátusának taggyűlésén megtárgyalták Lengyel és Filep elvtársak helytelen magatartását. Filep elvtárs elmondta, hogy a taggyűlés után értette meg igazán a Központi Vezetőség határozatát.

Mindkét megyében elkövetették azt a hibát, hogy kevés állami és gazdasági területen dolgozó kommunista vezető és kevés üzemi pártfunkcionáriust szelítottak falura. Nem teremtettek olyan légkört, hogy ezek az elvtársak önként és minél nagyobb számban kerjék át a helyüket.

Debrecen üzemeiből és hivatalaiból

egyetlenegy elvtárs sem ment vidéki munkára. A debreceni és a nyiregyházi városi pártbizottságok mellékesen kezelték ezt a párt számára oly fontos ügyet. A káderátcsoporosítás nem fejeződött be, mindkét városi pártbizottságnak számottevő erőfeszítéseket kell tenni, hogy pótolja azt, amit eddig elmulasztott.

Ilyen rövid idő alatt nehéz mérlegelni készíteni a falura küldött elvtársak munkájáról, de az első tapasztalatok máris kedvezőek. Az elvtársak tudják, hogy a szocializmus építésének legfontosabb orlélyeire kerültek és e felismerés az eredményes munka kiinduló pontja. Vályi Elek elvtárs, a vámospécsi községi pártbizottság titkára elsőrendű feladatának tartja a tsz-ek megszilárdítását, a DISZ segítségét és megerősítését.

Erdemes felügyelni arra, hogy több most falura küldött elvtárs

szérenytelenül nyilatkozik a korábbi pártmunkáról, felnagyítja a korábbi hibákat, csak a rosszat látják meg, és ezzel eltulozzák első részeredményeiket. Továbbá ezek az elvtársak úgy beszélnek, mintha egyedül is megtudnák szüntetni a hibákat. Nagyon hibás és veszélyes zetek ezek. A falun élő kommunisták tíz év alatt sok kemény és próbáratévo csatát vívtak meg: elindították a tsz mozgalmat, munkájuk nyomán fejlődtek a gépállomások,

az állami gazdaságok, harcoltak az ellenséggel. Soha ne felejtsek el ezt azok a pártmunkások, akik most falura mentek. Csak a helyi viszonyokat jól ismerő, derék, pártú falusi elvtársakkal együtt érhetnek el sikereket, vihetik előre a falu szocialista átalakításának és a mezőgazdasági termelés emelésének nagy ügyét.

A falura került káderek nem nélkülözhetik a megyei és a járási pártbizottságok támogatását. Ezek közül az elvtársak közül többet meg kell tanítani a falusi pártmunkára, mert egyikük-másikuk hosszú éveik nem végzett ilyen munkát, sok kérdésben bizonytalan. Mindkét megyei pártbizottság 3-4 napos tanfolyamot tartott júniusban a most megválasztott községi párttitkároknak. De egy tanfolyamra nem korlátozható a segítségadás. Nem szabad elfordulnia pl. annak, hogy egy hónapig sem keresték fel a vámospécsi és újfehértói községi pártbizottság új titkárait megválasztásuk után. Hogy a falura küldött elvtársak minél előbb eredményesebben dolgozhassanak, segítésüknek rendszeresnek és tervszerűnek kell lenni.

A Központi Vezetőség június 7-i határozata

újabb káderátcsoporosítás

ír elő: „Még az 1955. év folyamán 1200 vezetésben jártas, szervezőképes, politikailag szilárd, tehetséges elvtársat kell küldeni városból a falusi párt- és gazdasági munka megjavítására a legfontosabb területekre: termelőszövetkezetekbe, gépállomásokra és állami gazdaságokba.” Hajdúban és Szabolcsban máris hozzáfogtak a feladat végrehajtásához. Felmérték, hogy melyik állami gazdaságba, gépállomásra, tsz-be kellene káderek. Kiküldték, hány budapesti elvtárs odahelyezését kéri. Szabolcsban több elvtárs már önként kérte falura helyezését. Dézsi István elvtárs, az egyetemes pártiskola hallgatója, aki azelőtt járási titkár volt, Zafér János elvtárs, 1934 óta tagja pártunknak, most gépállomásra megy párttitkárnak, Kántor Dezső elvtárs, a megyei mezőgazdasági igazgatóság munkatársa.

Mindkét megyei pártbizottságnak erőteljes, felvilágosító munkát kell folytatnia a kommunista vezetők között, hogy megértessék: a falura menő elvtársakat a Központi Vezetőség nagyra becsüli, mint olyanokat, akik önként vesznek részt abban a forradalmi harcban, amelyet dolgozó népünk — élén dicső pártunkkal — a mezőgazdasági szocialista átszervezésért, a mezőgazdasági termelés fellendítéséért, a szocializmus szent ügyének győzelméért vív.

Róssa Andor

RÖVID TÖRTÉNET

A HOMOKKERTBŐL

A Homokkertben a vasárnap délután éppen olyan, mint egy akácfa körül körölgött kisebbfajta faluban. Zsong a szél, a levelek zizegnek, a kertek felett meg hallgat a csend, a nyári vasárnap délután varázsa. Egyik részben már határba vész a város, s míg az állomás körül villamosok csezengetnek, a szélső házak, kertek alján már a sárga gabonaből csapnak ringásba.

Az elmúlt vasárnap délután régen várt vendégek érkeztek a Homokkertbe és telecsengették nevetéssel a homokkerti alkotói csendeséget. Ugy hat óra tájt úttörők és diákok csaptak vidám lármát, hogy tele dalolják, tele nótázzák ezt a városrészt is és még szebb délutánt szerezzenek a homokkerti- nek: Szép vasárnap délután, dallal, zenével, amit a homokkertiiek szeretnek, s amiért ők is lelkesednek, amit ők is annyira várnak.

De hogy teljes legyen a történet, valamit még el kell mondani. Gulyás Györgynek, a Zeneművészeti Szakiskola igazgatójának már régen hangzott az a régi arsa poetikája az, hogy Debrecenben, a külsőségeken is meg kell kezdeni a zenei nevelést, zenei oktatást. Eddig egy-egy nagyobb hangversenyre a külsőségeket vajmi keveset lehetett mozgatni és a szimfónikus zenekart, avagy énekkart szintén lehetetlen voltrosszeleken szerepeltetni.

A megoldás viszont nem lehet az, hogy ha ezek a nehézségek fennállnak, mondjunk le az itt élők zenei műveléséről. Gulyás régi elve, hogy ezt kisebb létszámú énekkarral és zenekarral nagyszertien meg lehet oldani, az igényes és nevelő muzsikát a város peremén is meg lehet szelálatni. Es hogy ezt valóra is váltsa, a városi pártbizottság, a városi népművelési osztály segítségével megszervezte a DISZ énekkart, melynek elsőleges feladata talán az lesz, hogy Debrecenben az igényes zenehez hangolja dolgozóink nagy részét.

Vasárnap délután már meg is kezdték ennek a feladatnak a valóra váltását. Gulyás György a DISZ énekkaral, tagjai legna-

gyobbreszt a zenei szakiskola növendékei) Pomgrác Zoltán, az Uttörőház zenekarával nekivágtak a Homokkertnek, hogy megszólaltassák Mozart, Chopin, Kodály műveit.

Lelekésedésükben ott csengőzött a sok szép dal, énekszám, amit itt is el kell mondani, amit itt is meg kell szeretetni.

Hét órákor a pártbizottság helyiségében felcsendültek a szép és igényes dallamok. Az Uttörőház zenekara kitünően játszotta Vivaldi C dur szimfóniájának részleteit és Mozart menüettjeit egymásután tapsolta meg a közönség. Az énekkarnak is hatalmas sikere volt. Kodály Palestrina és Farsang dalai sokáig csezengetek majd a homokkertiiek szívében. S Gulyás György a zenekar vezénlyése mellett már pedagógiai munkát is végzett, lelkesen magyarázva az előadott számokat, hogy hallgatóink rövid zenei tájékoztatást is nyújtsion. Jánoki Judit énekesszámit is — Chopin és Grieg dalokat énekelte — nagy tapsal köszönte meg a közönség.

Az előadás várakozáson felül, nagy sikert aratott. Mind az énekkar, mind a zenekar szép és igényes szereplése igazolta, hogy a régi és sokat vitatott kérdésben dülőre lehet jutni, könnyen mozgatható és kevesebb létszámú ének- és zenekarral meg lehet kezdeni dolgozni széleskörű zenei nevelésért. A most megalakult DISZ énekkar ezt meg is tudja majd valószínűsíteni és különösen meg, ha mindenütt olyan közönségszervezők lesznek, mint a Homokkertben Rácz elvtársnő, az MNDSZ vezetője.

Mindezek összegezéséből talán még azt kell levonnunk, hogy már rég meg kellett volna szerveznünk ezt a most megalakult DISZ énekkart. Első szereplése mutatja, hogy mennyire szükség van rá dolgozóink zenei nevelése érdekében, az igényes zene megszerettetésében.

A Homokkertben, a Csapókertben, a József Attila telepen, és mindenütt az eddig elhanyagolt külsőségi részeken.

Nemes Imre

álmosdi kulák pártfogója

Az álmosdi Tánésics Termelőszövetkezet ismeretes arról, hogy példamutatóan gazdálkodik. Hétről hétre érkeznek a termelőszövetkezet földjére a megye minden részéből, hogy saját szemükkel győződjenek meg a szövetkezet nagyüzemi gazdálkodás fölénéről. A jó munkaszervezőről, munkafegyelméről. A Tánésics földjei, a helyes gazdálkodás, a szorgalom eredményeként.

Nem így vélekednek azonban a Szőlőművelési és Gyümölcsfaisételező Vállalatnál (Budapest, Rottenbiller u. 33.). Nem tudni még, de igen fontos annak megállapítása, hogy ki indította azt a furcsaságot, ami az álmosdi szőlőművelési telepítéssel kapcsolatban nemrég megtörtént. A Jóhírű Tánésics Termelőszövetkezet vállalta, hogy 5 hold földjén szőlőművelést telepít. Jövő évben a területet átve-

ez a tagság számára, hiszen allig másfél év alatt 200 ezer forint körül hasznót eredményezhet a telep. A szövetkezet tagjai biztosra vették, hogy megkapják a vállaltól a megbízatást a szőlőművelési területre. De nem ez történt. Nemes Imre, a közismert álmosdi kulák kapott megbízatást a vállaltól 300 ezer szőlőművelésre.

A termelőszövetkezet vezetői a vállalt egyik dolgozója előtt szelávték: különösképpen tartják a szövetkezet mellőzését és a kulák előnyben részesítését. A kurta furcsa válaszból az derült ki, hogy Nemes Imre kulákok rendkívül pontos embernek ismerik a vállaltnál és ezért adták neki a szerződést.

Tehát az országos jó hírnevnek örvendő Tánésics a vállalt szemponyjából nem pontos, a vállaltnak többet ér Nemes Imre kulák. Ezt az ügyet közelebbről megvizsgálva már az is kiderít,

Bemutatják a Vilgahajnok című szovet filmet

A Moziüzemi Vállalat július 7-től 12-ig sport filmpapokat rendez Debrecenben, a Békéscsaba filmstúdióban. Ebből az al-

Igaz történet egy új kerékpárról

Nem mindennapi baleset érte a napokban Hegedűs István elvtársat, a Debreceni Ruhagyár dolgozóját. Nyugodtan karikázott kerékpárján, amikor az első villa minden átmenet nélkül összetört, jómaga pedig az úttestre zuhant. Akik látták az esetet, azok is értetlenül álltak körül a több sebből több helyen vérző Hegedűst.

Az egész baleset annál meglepőbb, mert Hegedűs István alig két hónappal ezelőtt vásárolta az új kerékpárt. Több típusat megnézett, végül a 28-as Csepel férfkerékpár mellett döntött. Boldogan vitte haza. Most utólag azonban megváltozott a véleménye. Ami a kerékpárral történt, az korántsem véletlen. Gondatlan és lelkiismeretlen munka következménye.

A fenti eset minden bizonyonyal kivétel, mégis rossz fényt vet a Rákosi Mátyás Művek azon dolgozóira, akik a kerékpárt hegesztették, illetve átvették, mint kifogástalant. Hegedűs elvtárs most joggal kéri, hogy az összetört Csepel kerékpárt lehetőleg minél előbb cseréljék ki. Egyben a Rákosi Mátyás Művek dolgozóhoz fordul: kéri, akadályozzák meg, hogy a jövőben ilyen minőségben aluli gyártmány kerüljön a vásárlók kezébe.

A Sztálin-díjas Mihajlov operatőres Debrecenben vend gszerepel

Ma este 8 órai kezdettel szovjet vendgművészek szerepelnek a Központi Kultúrotthonban. A szovjet művészek között van M. D. Mihajlov Sztálin-díjas operatőres, a Moszkvai Allami Opera tagja. A színes, jó szórakozást nyújtó műsorban fellép E. Kaminka, a Szovjetunió érdemes művésze, V. Galeckaja, a Szovjetunió érdemes művésze, a Moszkvai Allami Opera szólistája, O. Szvesnyikova operatőres, T. Talahadze, a Moszkvai Filharmónia énekes és K. Richter zongoraművésze.

A zenét a moszkvai zenetrio szolgáltatja, műsoron közismert operatőriák, operett- és balettrészletek szerepelnek.

A Néplap cikke nyomán

A Néplap június 12-i számában rövid bíráló cikk jelent meg, amely a Polgári Földműveszövetkezet biztórületében elkövetett árdrápításokkal foglalkozott. A cikkel kapcsolatban a Biztórértékesítő Vállalat budapesti központja a következő levelet juttatta el szerkesztőségünknek:

„A bíráló nyomán levélben érintkezésbe léptünk a Polgári Földműveszövetkezet biztórületének vezetőjével. Nyomatékosan felhívtuk a figyelmét arra, hogy rendellenesen járt el, amikor a hálósobabútor árához a tiltások értékét külön felszámolta. A tiltások ára az eladásra került hálósobabútor értékében mindig benne foglaltatik.

Mivel a rendelkezés már megtörtént, felhívtuk a földműveszövetkezet vezetőjének figyelmét arra, hogy a szobanforgó helytelen ártóbblettel azonnal fizesse vissza. Úgy véljük, ez az intézkedés a lakosság megalgedésére azóta bizonyára már meg is történt.

A levelet a Biztórértékesítő Vállalat központjának nevében Nógrádi Imre osztályvezető írta alá.

Csökkentek az árak

A DEBRECENI PIACON

Debrecenben, a Rákóczi utcai piac, mint mondani szokták szombatban zsúfolásig megtelt portékával. Igen nagy volt a felhozatal gyümölcsféllekből és konyhakerti növényekből. Az árak az egy héttel ezelőtthez viszonyítva általánosságban mintegy 50 százalékkal estek.

A pószméte ma már 3 forint volt kilónként, cseresznye 5-6 forint. A fehércseresznyét már 2 forintért is kínálták a déli órákban. A nyári alma 5 forint, az árpával érő körte 6-7 forint, ribizli 5 forint. A szép pándi-meggy kilóját 6 forintért kínálták. A zöldbab hatalmas halmokban hevert az asztalokon 2 forintjával, az egészen kiváló minőségűnek 2,50 volt kilója. A káposzta kilója 1,20,

1,50, a kalarabé csomója 1,20, 1,30, a főzőtök kilója 50 fillér, a nagy fejű saláta darabja is 50 fillér.

Délben két órákor a piacon ott maradt a rengeteg eladatlan áru, mind gyümölcsből, mind konyhakerti növényből. A bőséges felhozatal a vevők nagy örömeire alaposan mérsékelte az árakat. De úgy látszik, ez nem tartja a földműveszövetkezet elárúsítottait. Ők tartják a piacon a megmagasabb árakat, pedig a földműveszövetkezeteknek feladata lenne, a dolgozókat érdekekben mérésékelni az árakat és minél kedvezőbb vásárlási lehetőségeket teremteni.

Hallottuk a következő párbeszédet a Hajdúhadház és Vidéke Földműveszövetkezet elárúsító- sátra előtt: — Miért 1 forint magánál ugyanaz a főzőtök, ami négy lépés távolságban a szomszéd asztalnál már 50 fillért kapható? — Kérem, nekem irányáram van, olcsóbban nem adhatom. — Ha kimarad a portéka, mert drágábban adják, mint a szomszédja, mit csinálnak vele? — A kimaradt portékát sertéshizaladba küldjük. Van minden földműveszövetkezetnek hizaladja. — Ez a párbeszéd világosan mutatja, hogy egészségtelen helyzet alakult ki a debreceni piacon és a földműveszövetkezetek nem váltják valóra feladatukat. Az nem megoldás, hogy a kimaradt portékát, mert drágán

árulták és senki sem vette meg, sertéshizaladba küldik. Ez túrhelytelen helyzet. Az a cél, hogy minél több és minél olcsóbb élelmiszer kerüljön a dolgozók asztalára és merőben helytelen az a magatartás, hogy tartjuk a piacon kialakult árakkal szemben a magasabb „irányárakat” és ha nem kell a drága portéka, majd megszűnik a disznók.

A baromfipiacon az árak már nem mutatnak ilyen ingadozást, mint a zöldség- és gyümölcspiacon. Egy tyúk továbbra is 50-60 forint, a kóvér liba kilója 28 forint, a csirke párja 30-40 forint, de ez már igen kiadósnan tanívaló. Többször bőséges volt a felhozatal, nagyság szerint 1,20, 1,50 darabja. Egy pár fehértollas kacsa 60-65 forint,

FAG

Bekész... kapacitá... ország... hűtőház... 100 vag... zsit, te... zervet, s... körösi... külön re... recenbe... begyűjt... szőr kies... za, majd... főzi. Az... megfelel... bozótkab... kerül, a... nus 40... ják, ma... kamrák... receni... jelenleg... van így... s többek... kukoric... az ősz e... tartósítá... A hat... gas, koo... fagyos... közepén... hogy a... sen lehu... zott (jú... pul) 60... különbs... előtt pé... vagy fé... az emb... pessel... tyében... vattás k... helyezte... der csill... részére... semmit... geből... A Dős... ga bony... gazdas... pünk jo... Új... Régvá... gépek... júniusb... gyárba... zott né... kalapál... stíflizó... A szá... külföld... Elmélye... már me... től vala... lónösen... tása je... üzemen... tet, vag... székier... m... éde... A Sár... jén, köz... szomsz... Debrec... cukrács... Az a... rodalom... tíz méz... lencezer... itt, egy... den átme... nélkül ös... zette, r... jómaga... pedig az... utestre... zant. Ak... látták... az eset... azok is... értetlen... álltak k... körül... a több... sebből... több hely... verző... Hegedűst... Az egész... baleset... annál me... lepőbb... mert Hegedűs István... alig két... hónappal... ezelőtt... vásárol... ta az új... kerékpár... Több... típusat... megnéze... t, végül... a 28-as... Csepel... férfkeré... kpár mel... lett dönt... ött. Bold... gan vitte... haza... Most utó... lag azon... ban meg... változott... a véleménye... Ami a... kerékpá... rral törté... nt, az ko... rántsem... véletlen... Gondatlan... és lelki... ismeret... len munka... követke... zménye... A fenti... eset minden... bizonyony... al kivétel... mégis ro... sz fényt... vet a Rák... osi Mátyás... Művek... azon dol... gozóira, akik... a kerékpá... rt hegesz... tették, ille... tve átvett... k, mint kif... ogástalan... t. Hegedű... s elvtárs... most jogg... al kéri, ho... gy az ös... szetört... Csepel... kerékpár... t lehetőleg... minél elő... bb cserél... jék ki. Egy... ben a Rák... osi Mátyás... Művek... dolgozó... hoz fordul... : kéri, akad... lyozzák... meg, hogy... a jövőben... ilyen min... ségen alu... li gyárt... mány ker... üljön a... vásárlók... kezébe...

Négy üzemről néhány sorban

FAGYASZTOTT BORSÓKONZERV, zúzmarás gomolya

Beköszöntött a nyár, teljes kapacitással dolgozik már az ország második legnagyobb hűtőháza. A Diószegi úton lévő hűtőházban jelenleg több mint 100 vagon élelmiszert, húst, zsírt, tejtermékeket, borsókonzervet, stb. tárolnak. A Nagykőrösi Konzervgyár például külön részleget telepített Debrecenbe. A részleg a vidékről begyűjtött csészeborsót először kicsépel, ötfelé osztályozza, majd 70 fokos vízben előfőzi. Az előfőzés után a borsó megfelelően fűszerezve és dobozokba rakva a fagyasztóba kerül, ahol néhány napig minusz 40 fokos hidegben tartják, majd minusz 20 fokos kamrákban tartósítják. A Debreceni Hűtőipari Vállalatnál jelenleg 20 vagon borsókonzerv van így elraktározva. A későbbiek folyamán a gyenge kukorica, zöldségfélék, majd az ősz elején több vagon alma tartósítására is sor kerül.

A hatalmas, többemelet magas, kockaépület a zúzmarás fagyos télt őrzi a nyár kelles közepén. Csak kevesen tudják, hogy a külső és a mesterségesen lehűtött belső levegő között (júliusi átlagot véve alapul) 60—70 fokos hőmérsékleti különbség van itt. Az épület előtt például kigombolt ingben, vagy félmeztelenül dolgoznak az emberek, míg néhány léppel beljebb már szőrkesztyűben, halinacsizmában és vattás kabátban. A hűtőre elhelyezett gomolyák hátán is der csillog, hogy a lakosság részére biztosított élelmiszer semmit se veszíten frissességéből.

A Diószegi úti hűtőház a maga bonyolult berendezésével, egyszerű gépeivel dolgozó népünk jobb ellátását szolgálja.

Új gépek a Tánácsos Cipőgyárban

Régvárt, régóta nélkülözött gépek érkeztek májusban és júniusban a Tánácsos Cipőgyárba. Az üzem többek között négy tűzgépet, egy-egy kalapáló, cvikoló, számozó, stílizó gépet kapott.

A szállítmány között több külföldről behozott gép is van. Elhelyezésük és beállításuk már megtörtént, így július 1-től valamennyi dolgozik. Különösen a számozógép beállítása jelent nagy előnyt az üzemnek, mivel ezt a műveletet, stb. a nagyszám, sorozatszám, vagis. feltüntetést eddig kézi erővel végezték.

„Édes emberek“, édes meglepetések

A Ságvári Endre utca elején, közvetlen a Tervező Iroda szomszédságában dolgozik a Debreceni Vendéglátó Vállalat cukrász és fagyalt üzeme.

Az „édességgyár“ külön birtoklással rendelkezik. Naponta több mint tíz mázsa fagyaltot, nyolc-kilencezer süteményt készítenek itt, egyre bővülő választékban. A nyár kedvenc csemegéje, a fagyalt például jelenleg kilenc ízben készül. Különböző tortaszalétkákból, süteményekből, stb. is 10—15 félet készítenek. Az utóbbi napokban már a földieperrel és a rumos dióval ízesített fagyalt is megjelent a Vendéglátó Vállalat elárúsító helyein, a vásárlók nagy örömeire.

A cukrászüzem a továbbiakban új süteményfélék előállítását tervezi. Így többek között porhanyós tésztaiból készült mákoszsüteményeket, különböző izekből összeállított süteményeket hoznak forgalomba, hogy csak néhány újdonságot említsünk. Természetesen, ha a vásárlóknak további kívánságuk lesz, úgy az igények jobb kielégítésére, ebben az esetben is mindent megtesznek.

Az „édes-üzem“ minden dolgozója, így Vadász Sándor, Kiss Károly, Maklári Tibor, Sipos Endre üzemvezető és a többiek azon munkálkodnak,

hogy a Ságvári Endre utcai üzemben elkészített süteménynek és fagyaltnak jó híre legyen Debrecenben.

Ha majd az ötödik Chausson is útnak indul...

Nagy feladatra vállalkoztak öt hónappal ezelőtt az 52-es Autóközlekedési Vállalat Vámospérsi úti műhelyének dolgozói. A vállalat Budapestről több kisselejtezt, még a szakemberek szerint is használatlan Chausson autóbust kapott. A dolgozók vállalták, hogy ezeket a roncs kocsikat teljesen rendbehozzák. Bár az ígéret meglehetősen merésznek tűnt, mégis az első kijavított és rendbehozott Chausson autóbustok már április 4-én megjelentek a város utcáin. A dolgozók alig öt hónap alatt négy kisselejtezt kocsit építettek újjá, amelyből három a megye jobb közlekedését szolgálja.

A Vámospérsi úti részleg jelenleg az ötödik 60 személyes autóbust „életrekelésén“ dolgozik. Ezzel a munkával is készen lesznek július végére. A kocsit előreláthatólag Debrecenben közlekedik.

A dolgozóknak további tervei vannak az újabb és újabb kisselejtezt autóbustok rendbehozására.

A Vámospérsi úti telep dolgozói mindnyájan dícséretet érdemelnek igyekezetükért. Mind a lakatosok, mind a szerelők, köztük Grósz Gyula, Dembrowszki Gyula, Rácz Imre, Csibi Ferenc főcsoportvezető, Péntes László, Péntes József, tudásuk legjavát nyújtják, hogy az autóbustforgalom további megjavításával egyre kényelmesebben utazhasson a megye lakossága.

Ismerd meg hazádat!

Eddig 8, a közeljövőben 11 IBUSZ kirándulónak indul hazánk legszebb helyeire

Szinte megszokottá vált már, hogy évről-évre, minden nyáron az IBUSZ társasutazása révén ellátogathatunk az ország legszebb részeire, megismerhetjük hazánk festői szépségű tájait. Kevés olyan ember akad, aki nem szívesen megy Lillafüredre, Aggtelekre, Egerbe, vagy Sárospatakra.

Az IBUSZ ebben az évben — a rossz időjárás ellenére is — július elsejéig 8 különvonatot indított: Budapestre, Aggtelekre, Egerbe, Lillafüredre, Sárospatakra és Hajdúszoboszlóra. Június 26-án például két különvonatot is indult. Lehetetlenség választani: az egyik vonat Egerbe, a másik Aggtelekre vitte a kirándulókat. Az Aggtelekre induló vonaton olyanok is utaztak, akik eddig ritkán vették igénybe a társasutazást. A Debrecen környékén lévő termelőknek dolgozó tagjai határozottan elmondhatják, hogy az aggteleki cseppkőbarlangot, a jókedvű tsz-társaság között láthattuk többek között Onodi Antalt, a bellegelői Sallai TSZ dolgozóját, Vásárhelyi Lajost, a Sallai TSZ elnökét. De nem hiányoztak erről — mint mondják, számukra felelhetetlen kirándulásról — a bellegelői Lenin TSZ tagja sem. Gutha Jánossal együtt többen kirándultak ezen a napon.

Az IBUSZ dolgozóinak igen helyes kezdeményezése

az is, hogy a Debrecen környékén lakókat is betápcsolja a társasutazásokba. A közeljövőben Józsról, illetve Hajdúhadhárról indít különvonatot Lillafüredre. Az 550 jözsai és hajdúhadházi kiránduló dolgozó paraszat között nem egy olyan lesz, aki szűkebb hazáján, vagy Debrecen túl nem igen járt. A lillafüredi kirándulásra mindkét községben nagy a készülődés.

Július 10-én Gyöngyöstre juthatnak el azok, akik gyönyörködni akarnak a Mátra környékében. Az IBUSZ június 17-én szintén két különvonatot indít. Az egyik Zebegénybe, a másik Sárospatakra megy. A sárospataki vonaton a munkában, a tanulásban élenjáró DISZ fiatalokat viszi el a történelmi nevezetességű városba. Ebben az évben, a nyári idény alatt Debrecen és környékének dolgozó eljuthatnak Szilvásváradra, Lillafüredre, Parádra, Szarvaskőre, Siófokra, Egerbe és Tokajba.

Az IBUSZ munkáját, a pihenési, szórakozni vágyó dolgozók kirándulását nagyban elősegítik a MÁV gondosan előkészített szerelvényei.

Nagy közkeveltségnek örvendő Hajdú-Bihar megyében ez évben is a társaskirándulás. Talán ezt legjobban az igazolja, hogy az IBUSZ-vonatokra minden jegy szinte egy nap alatt elfogy.

KOVÁCS MARGIT

A VILÁG LEGNEHEZEBB PÉNZE

Az amerikai fennhatóság alatt álló csendes-óceáni Carolinai-szigetcsoporthoz tartozó, malomkő-formára kifaragott, több száz mérföldről tujaton, veszélyes tengeri úton szállított aragónit-darabokat használnak pénznek. Ennek a „váltópénznek“ értéke igen nagy. Ellopni nem lehet, mert súlya több tonna. A „készenléti pénz“ a gazdát cserélő pénzt nem mozdítják el helyéről. A pénzforgalom — (Znanyije Szila)

DÉLUTÁNTÓL DÉLUTÁNIG

— Elbeszélés —

Csordás Ferenc bosszúsan állította le a fűrészgépet és az öltöző felé indult. Járását furcsa, ólmos zsidobadtás lassította, homlokán kidagadtak az erek. — Na, ez a nap is jól végződött — állapította meg magában. Reggel veszekedés a művezetővel, délelőtt kétórás ácsorgás, ebéd után megsebtiben meghirdetett röpgyűlés, amelyen a laza normáról volt szó.

— Szóval itt tartunk, csipni akarnak a fizetésből. Mert kétség sem fér hozzá, valami ilyesmirel beszéltek.

Ottthon mérgesen nyult a leveses kanál után. Borsóleveves volt vacsorára, aztán krumplipaprikás. Az asszony rögtön észrevette a hangulatváltozást és minden gondolkodás nélkül kérdezte:

— Tán történt veled valami, hogy ilyen jégszap vagy?

Csordás felnézett, összeráncolta homlokát, de nem szólt.

Az asszony oldalát

tovább furta a kíváncsiság. Latolgatta, hogy milyen bosszúság érhető emberét. Az asztalra nem áruelt el semmit. Nem, csak azért sem. Ne legyen kíváncsi, különben is a „soványabb“ boríték miatt biztos, hogy acsarkodna.

Lefekvés előtt azonban mégis csak előhozakodott. Az asszony már az ágyban volt, a villanyt készült eloltani.

— Hagyd már azt a kapcsolt, — előzte meg Csordás. — Volna egy kis beszélgetés. — Azzal noteszt és ceruzát kapart elő zsebéből és leült az ágy szélére.

— Tudod Mari, mi bánt engem? — Ránézett az asszonyra, úgy folytatta. — Ma déliken azon a nyurga Mi-

hók, tudod a művezető, bejelentette, hogy normalkiigazítás lesz.

Mikor mondkójával idáig ért, lopva az asszonyra sandított, hogyan fogadja a hírt. Az asszony azonban feltűnően csendes volt. Úgy tett, mintha gondolkodna. Vegül felkötökölt az ágyban, az ember szemébe nézett.

— Normalkiigazítás? Nem hiszem én azt. Biztos a bortarifa akarod megint felemelni, azért hozakodsz elő ilyen mesékkel. Hát nem elég már nekem az a navi 150 forint? Hát nem elég? Tönkreteszed az embert, meg a háztartást. Bizony isten más asszony már ekikorra...

Csordás

legesen kapta fel a fejét. Utána bosszúsan, szinte hadarva tette hozzá:

— Olyan vagy, mint egy vénasszony. Azt locsogod, ami eszedbe jut.

Addig addig szaporázták a szót, míg a végén összeveszték. Az asszony még el is fordult éjszaka, szipogott és a párna szélére nyomta a fejét.

Reggel, ahogy Csordás felébredt, megint a notesz után kaparászott. Furcsa rubrikák kat vetett papírra és utána sorba oadírta: Colosdeszka, léc, nyers rönkfa, marás, esztérgálás. — Szóval legalább 80 forinttal lesz kevesebb a pénz, állapította meg a kiemertő számtani művelet végén, Legalább 2—3 köbméterrel több anyagot kell megmunkálni, hogy meg legyen a régi „gázi“.

Éz üzembe érve, alig tette be a lábát a kapun, rögtön Mihók keveredett mellé. — Feri bácsi — köszörülte a torlkát a nyurga, — fontos megbízás vár magára.

— Énrám, — csodálkozott Csordás — vajjon mi történt már magába is? — Egy pillanatilag elhallgatott, de aztán hozzátette: — Oszat minnek köszönhetem én ezt: a nagy dörszöledést?

Mihók várt

egy pillanatilag, aztán közelebb hajolt. — Tudja, déliken megint röpgyűlés lesz. A normáról lesz szó. Szóljálon fel maga, Feri bácsi és mondja el, hogy a bogárnoknál és az asztalosoknál is számottevő már a lazulás.

— Nálunk?! — Csordás egy csapásra felvonta a szemöldökét. Viccel magam Mihók elvtárs, vagy komolyan beszél?

Mihók látszólag kerülte az összetűzést. Csendesen, tompított hangfóval, de mégis meggyőzően beszélt:

— Ugyan, ugyan Feri bácsi. Gondolkozzon már el egy kicsit. Új fűrészt kaptak maguk is, 4 lőereszt. A kisebbben gyakran eltört a platt. A nagyobb rönköket, és a deszkát kétszer is áthúzták, míg lett belőle valami. Aztán menjünk csak tovább. Hogyis volt nálunk két—három évvel ezelőtt is? Deszkáért, rönkéért maguk jártak az anyagért és maguk is válogattak. Most meg jól tudhatja, segéd munkás hord mindent a gépekhez.

— Segéd munkás, segéd munkás... — Csordás fel-fortyant. — Nagyon jól tudhatja, hogy tegnap is az anyag miatt vesztünk össze...

— Az anyag miatt, persze. — Mihók elnevette magát. — De emlékezzen vissza, történt-e az utóbbi fél évben ilyesmi?

— Hát lehet, hogy igaz van, — szolt vissza az asztalos, de én még akkor sem álllok fel. Beszéljen csak inkább Balla, vagy Gábor András, azok úgyis jobban értik a dolgot...

Munkakezdésre

csengettek, nem folytatták tovább. Az Autójavító Vállalat udvara és a műhelyek pillanatok alatt benépesedtek. Lakatosok, festők, esztérgályosok, bogárnok, asztalosok, villanyszerelők szorgoskodtak egymás mellett. A nyitott ajtókon besütött a nyári nap.

Csordás szokatlan eréllyel rugta be a villanymotor indítóját. A fűrészfelszívott, ahogy az első szál deszka a platt fémlapjához simult. Gyorsan, egymásután röptültek az újabb darabok, s a gép mellé állított félkész anyag tűneményes gyorsan apadt.

— Ühüm. Ez legalább 200 százalék — gondolta munka közben Csordás. — Tehát ha 25 százalékot leveznek, akkor is behozom némi igyekezettel három-négy hét alatt a veszteséget.

— Mert... mert... — Es itt Mihók jutott eszébe. Mégis csak igaza van annak a nyugának. Új gép, jobb munkakörülmények. Aztán meg sok más minden történt, amiről a művezető nem is beszélt. Állandó munkaalkalom, lehetőség az újításra, premizálás, és így tovább. Bezzeg, régen Szuszbaumnál meg a többi fűrésztelepen. Volt úgy, hogy hetente csak két—három napig dolgoztak. Gyakran persze kissé mérges az ember, amikor a laza normák megszüntetésének szükségességét csak úgy szabotázgatók megállják. Csak pénztárcájára, meg a maga kis szürke érdekeire gondolt.

— Pedig tudja isten — folytatta tovább Csordás az elmelkedést, — még a szó is más napjainkban. Jön a műhelyen át, az igazgató már előre köszön. A normás, a főkönyvelő is így tesz. Régen, bezzeg még a hajcsár sem nyomta fel a kalapja szélét, nemhogy a többi nagyszájú lullajtár.

Süvít a gép és Csordás közben már új „témán“ gondolkodik. Mi lenne, ha nagyobb marást is elvégezhet-

Tatarozzák

a „szellemek tanyáját“

A Vörös Hadsereg útja és a Bajcsy Zsilinszky utca sarkán lévő ócska, emeletes ház terény munkásoknak új köntösbe öltöztetik. Ráfért már a tatarozás a 300 éves épületre, mely évtizedek óta porosan, megkopottan, a világszűfjára állott a város legforgalmasabb helyén.

Ez a régi ház egyike már ama keveseknek, melyek ős Debrecen életében szemtanúi voltak sok-sok izgalmas eseménynek. Az Alilami Levéltárban őrzött iratok elárulják felépítésének nyomait. A telep egy Szilágyi István nevű kereskedő volt, aki az 1670-es években emeletes „palotát“ építtetett rá.

Igy látta ez az ősi ház a Thököly, majd a Rákóczi szabadságharc egyik másik itt megfordult generálisát is vendégül. A ház később a 18. század elején a Szepességről Debrecenbe került vaskereskedő, Kollner János birtokába került. A jómódú kereskedő emeletes lakásának egy részét a 48-as szabadságharc alatt Debrecenben tartózkodó kormány részére bocsátotta rendelkezésre. Elsőnek Duschek Ferencet, a bankógyár igazgatóját szállásolták el ott, aki a Kollégiumban elhelyezett pénznymotát intézetet rövid ideig onnan igazgatta.

Kollner leányát, Teréziát Kacsokovics Iván 48-as honvédszázados vette feleségül. Kacsokovics igen jelentős szerepet játszott Debrecen kulturális életében. Különösen a művészeteket és az irodalmat pártolta és nagy anyagi áldozatokat hozott más tereken is a város fejlesztése érdekében.

Halála után özvegye, férje emlékére iránti kegyelme jelül a lakás két szobáját lezárta, s a helyiségek mintegy húsz évig úgy maradtak.

O maga sem járt ezekben a szép, antik bútorokkal berendezett szobákban. Kacsokovicsné az 1880. évben végrendeletkezett s ezt a házat, valamint más ingatlanait a debreceni negygyeire hagyta az árvák segélyezésére, de a vagyon feletti felügyelet jogát Debrecen város tanácsára bízta. Meghagyta azt is, hogy az egész emeleti lakás maradjon zárva hosszú esztendőkig. A kívánságot teljesítették. A város közönsége körében az a hír járta, hogy a lakatlan házban „szellemek“ tanyáznak és éjfélt felé az arrajárók ki is kerültek a házat, csak a Bika vendégházban hajnalonként távozó duhajok nem féltek a Kacsokovics ház kísérteteitől, hanem megállták az út közepén és üvöltözték:

— Ide gyertek, ha van kurázsitok!

A közönség valami nagy titkot feltételezett a szobákban, s kiderült, hogy dohos és áporodott levegőn, valamint a bútorokon és a falakon felhalmozódott hatalmas porrétegen kívül egyéb nem volt a szellemek tanyáján. A város a ház fellett átvette az intézkedési jogot, s miatt az örökös nőgyelet a Kacsokovics család oldalági rokonságával perlekedett, a város a házat eladta Kovács Gyula vaskezeskedőnek. A vételár a per végleges eldőléig a város letétjébe került. A világháború alatt az összeget, mintegy 30 000 koronát hadikölcsönbe fektették, az oda is veszett.

A hatóságilag felnyitott lakás néhány hónapon át, éjjel, nappal szellőzött, míg azután akadt a lakásosság alatt két család, amely a szellemekre való tekintet nélkül, beköltözött a hirhadt öreg, debreceni „palotába“.

(B. S.)

ne a gépen? Lapul már egy skice a noteszében, most újra előveszi. Igen, igen, az nagyon jó, ha a kést négyzetesen helyezi el. Sajnos a szerkezet még így is alacsony, nem fut rajta végig a deszka. Hopp... várjunk csak! Mi lenne, ha az egész marófelületet két vaslemezzel megemelné? Eljen, megvan! Így már jó! A rajzokat elkészíti és beadja újításnak. De csak az új norma megállapítása után — mosolyog el hamiskásan. Legalább 30 százalékkal nő így az átlagteljesítménye és pénze is több lesz, mint a lazaságok megszüntetése előtt. Vastagabb boríték jut az asszonynak, aztán... aztán... meg a borszámlát is emelheti legalább egy ötvenessel. Mert hiába na, mégsem könnyű erről leszokni...

Délien, ahogy lecsendeskednek a gépek, első között siet a kultúrterem felé. Mihók, meg a párttitkár már ott van. Feszengenek a székekben, még nem tudják mi lesz. Az emberek látszólag húzódnak a felszólalástól. Mihók feláll és beszélni kezd. Hogy a végéhez ér, idegesen néz körül. Az arcok továbbra sem árulnak el semmit, nincs mozgolódás. De éppen akkor, amikor újra szólni akar, jön a segítség. Csordás összegyűri a kalapját és szót kér. Mihók ránéz és valami megfoghatatlan, különös melegség lopakszik a szívébe. Igazán nem várta ezt a fordulatot...

Reggel még...

Dehát az emberek érzése, gondolatvilága ma már finomabb és gyorsabban reagál, mint a legközvetlenebb barométer. Csordás közben egyre inkább belemelegetik. Az akaratot és a példamutatást idézi. Olyan hévvel, mint aki az ilyen leckéből egy rövid nap történetéből sokat, nagyon sokat tanult!

KOVÁCS TIBOP

